Tisza-Szántól

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 76. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1916 április 2.

Anglia Hollandiát háboruba kényszeriti.

Budapest, április 1. (Saját tud.) A Berliner Tageblatt jelenti: Hollandia hadi intézkedéseket tett, **mert Anglia csapatok átvonulására kért engedélyt.**

A hágai távirati iroda megcáfolja a mozgósitás és a rekvirálás elrendelésére vonatkozó hireket.

Amsterdamból táviratozzák: Hollandia szárazföldi és tengeri hadserege tisztjeinek szabadságát visszavonták. A hadvezető ég fontos tanácskozást tartott. A belügyminiszter tanácskozott a királynő kabinetfőnökével és a külügyminiszterrel. A hágai kamara titkos ülést tart. Ez intézkedések **nem függenek össze az elsülyesztett Tubantia ügygyel,** mert a buvárhajókérdést **Németország** a semlegesek érdekeinek megfelelően **elintézte**. A legutóbbi párisi antant tanácskozás inditotta Hollandiát ezen intézkedések megtételére.

Németország, — irja a Lokalanzeiger, *nyugodtan várja az eseményeket.*

A Berliner Tageblatt jelenti Hágából:

Az antant felszólitotta a holland kormányt, hogy **azonnal zárja el határait Németország felé** és semmiféle árut ne engedjen át a német határon. A felszólitás **állitólag ultimátum jellegü.**

Hollandia háborus készülődése.

Berlinből a Lokalanzeiger jelenti:

Anglia és Franciaország blokáddal készül elzárni a holland tengerpartot és a Scheldét, ha Hollandia nem akar eleget tenni Anglia kérelmének, hogy tiltsa el áruk átszállitását Németországba.

A Frankfurter Zeitung jelenti, hogy Anglia a holland kormánytól annak megengedését kérte, hogy csapatai Hollandia területén átvonulhassanak.

Hágából jelentik: Az a rendelet, amelyet a holland kormány a tengeri és szárazföldi hadseregnek teljes létszámra való emelése végett adott ki, a holland partok blokádja és az angol csapatok partraszállása esetére szól. A holland kormánynak kötelessége minden eshetőségre elkészülni.

Németország és Hollandia között a helyzet teljesen normális.

Kut-el Amarában körülzárt angolok helyzete

A Morning Post jelenti: A Kut-el Amarában körülzárt angol seregek napi ételadagát febr. 29-étől egy harmadára szállitották le.

Hullanak a francia repülők.

Berlin, április 1. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

St. Elois mellett angol kézigránát támadásokat visszautasitottunk.

A labassei csatorna és Neuville mellett élénk aknaharcok folytak.

Roietól északnyugatra a francia tüzérség igen eleven tevékenységet fejtett ki. Mi az ellenséges állásokat az Aisne arcvonalon hatásos tüz alá fogtuk.

Az Argonokban és a Maas vidékén heves tüzérségi harcok voltak.

Harci repülőink 4 repülőgépet lőttek le, egyet Laon és Mogeville mellett (a Voevre-ben) vonalainkon belül, egyet pedig Villeau Bois mellett és Ocourttól délre közvetlenül az ellenséges arcvonal mögött. A Rosnay (Reimstől nyugatra) melletti francia repülő terepet tartósan bombáztuk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A pápa dönt Mercier bibornok ügyében.

Budapest, április 1. (Saját tudósitónktól.) Zürichből jelentik: A pápa bekérte Mercier biboros pásztorlevelét és Bissingen főkormányzónak a bibornokhoz intézett levelét, melyben kifogásolja a pásztorlevél politikai nyilatkozatait. Vatikáni körökben nem helyeslik Mercier bibornok nyilatkozatait.

Olasz készülődés.

Budapest, április 1. (Saját tud.) **A Basler Nachrichten jelenti: Az olaszok 165 ezer főből álló csapatot alakitottak. A csapatban 10 tábornok, 15 vezérőrnagy és 50 ezredes van.**

Csak azoknak a cigarettázóknak,
kik egészségükre való tekintetből szivesen költenek naponta 2—3 fillérrel többet:
MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek
Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színnyomás, de minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláirása: S. D. Modiano
Főraktár: Heller és Seidmann uraknál Nagyváradon.

Ne tegyük tönkre a polgárságot.

Kisérletezés uj adókkal.

A mai nehéz megélhetési viszonyok között csak természetes, hogy mint e város régi agozó polgára, élénk figyelemmel kisérem mindazon mozzanatokat, amelyek hova tovább annyira megnehezik a megélhetési viszonyokat Nagyváradon, hogy a polgárság egy jelentékeny része nemcsak a közterhek viselését nem birja, hanem családja egzisztenciáját sem tudja biztositani.

Azt látjuk, hogy a nagy drágaság részben a mai viszonyok természetes folyamánya, de tagadhatatlan az is, hogy az elviselhetetlen drágaságot, igen jelentékeny részében mesterségesen idézték elő, lelketlen kapzsiságból és a hatóság kellő intézkedéseinek és erélyének hiánya folytán.

És ilyen nehéz viszonyok mellett most jön a városi tanács és ujabb terhekkel akarja a polgárságot sujtani.

Elhisszük, hogy a város nehéz helyzetbe jutott a rossz gazdálkodás folytán, mikor halomra gyüjtötte az adósságot, mig az toronymagasságra nőtt, de amikor keresi a város tanácsa a módokat a kibontakozásra, lehetetlen nem látnia, hogy a mai viszonyok éppen nem alkalmasak arra, hogy általános, a lakosság összeségére kiható uj terhekkel kisérletezzen a város kátyuba jutott pénzügyeinek szanálására.

Hát egy ilyen nagy város vezetőitől nem ezt várta a város polgársága, hanem olyan életrevaló gondolkodást és megoldást, hogy az uj terhek csak azokat sujtsák, akiket nem tettek tönkre a mostani viszonyok, hanem megbirják az uj terheket.

Vegyenek példát az államtól, amelynek vezetői a megszokott állami kiadások fedezésére szükséges összegek előteremtésénél nem ahhoz a könnyü módszerhez folyamodtak, hogy az állam minden polgárát terhelő adókat emeljék, hanem olyan uj forrásokat keresnek, amelyek a háboru által már is sujtott adózókat nem teszik még jobban tönkre.

Igy jött létre a 20 ezer koronán felüli jövedelmek megadóztatása. Uj bevételi forrást akar nyitni az állam az alkalmi, a háboru által létrejött foglalkozásokat üzők megadóztatásával is.

A pénzügyminiszter ugyanis már közzétette rendeletét, hogy az ilyen hasznothajtó alkalmi foglalkozást üzők, akikhez az üzletet közvetitők is tartoznak, kötelesek üzleteiket bejelenteni. Ezek az üzletek eddig a a legtöbb esetben ismeretlenek maradtak az adót kivető közegek előtt s nem kerültek megadóztatás alá. E tekintetben az állam annyira ment, hogy a bejelentést elmulasztókkal szemben a legszigorubb puhatolást rendeli el és szükség esetén az ily üzletek utáni állami adót és adópótlékokat a pénzügyigazgató végzésileg is megállapithatja és az ekként kivetett adó egyszerre esedékes és azonnal fizetendő.

A városnak nem csak kötelessége, de eminens érdeke is, hogy az ily üzletek kikutatásánál segélyére legyen a pénzügyigazgatóságnak.

Nagyvárad városa ha ehhez hasonlatos uj jövedelmi források után nézne, amelyek a legszegényebb rétegét a polgárságnak nem sujtják, elismeréssel fogadnánk ily irányu törekvését.

E helyett azonban a házbér-filléreket behozni, különösen a mai viszonyok között és oly magas összegben elviselhetetlenül sujtaná a legszegényebb polgárságot.

A keresztülvitele is nehéz, különösen, ha közvetlenül akarnák behozni minden bérlőre. Keresztülvihetetlen pedig azért, mert a városi közterheket nem viselő tisztviselőkre nem lehetne kivetni s azt a miniszter sem engedélyezné; ha pedig a háztulajdonosok utján hajtanák be a házbér-filléreket, a háztulajdonosok csak átháritanák azt a lakókra, vagy ahol ezt nem lehetne keresztül vinni, aránytalanul sujtanák az ingatlanok terheit. A boltok, üzletek megadóztatása a házbérfillérrel pedig ujabb terheket rakna az iparra és kereskedelemre. Pedig, az ipar és kereskedelem — a hadsereg szükségleteit ellátó szállitók és ipartelepektől és a divat kereskedőktől eltekintve, — nagy válságban van. Ezt igazolja az is, hogy például a mult hónapban 9 uj iparüzletre adtak ki iparengedélyt s megszünt 47 iparüzlet. Mit jelentenek ezek a számok? Az iparos és kereskedő polgárság pusztulását, pedig szeretjük hangoztatni, hogy ennek a városnak a „gerince az ipar és kereskedelem. Mit várunk az olyan embertől, akinek a gerince roppan össze. Igy vagyunk a várossal is.

Ha én szeretnék valakit! . . .

Mint alkonyatkor fülemilének
Hangjától hogyha büvös a csalit —,
S a hold, sugarit ontja szét, —
Oly szép volna nekünk a lét,
Köröttünk mindig virág fakadna . . .
Ha én szeretnék valakit.

Mint napsugár tavaszra csókolt
Ezer virágos bája, édene;
Élet, mi álom, oly csodás,
S valóra vált sok álmodás! . . .
Csak fény, derült ég lenne az élet,
Bübájos, forró csókzene.

Elfelejteném a világot,
Hogy álmaimból mindig visszacsal
Egymásnak élni — végtelen —!
Panasz sose járna velem.
Csak boldogságról, halk, szép mesékről
Csendülne ajkamon a dal.

Szememből hü imádat szólna,
Néma esküvel, bizó, égi hit.
Rajongó lelkem sugarát,
Hizelgő, gyöngéd sok szavát,
Örök melegét csak neki adnám! —
Ha én szeretnék valakit! . . .

Kovásznay Erzsike.

Az álmaim.

Az álmaim most oly fehérek,
Nincs bennük tüz, csak parazsa;
Mint hazajáró siri lélek,
Néha kisért a mult szava.

Az álmaim, most csöndes álmok!
Nincs bennük dal! . . . muzsikaszó . . .
Csak szintelen, halk álmodások,
Hulló-levelek . . . elmulások . . .
S te . . . az örökre bucsuzó . . .

Kovásznay Erzsike.

A vér apotheosisa.

1.

Vér, mondd, mi vagy!? Bün e vagy szentség?
Örök tüzed, kiáltó szined
Mit rejt magában?
Ronda vágyat vagy élő szivet?

Vér, mondd, mi vagy!? Titok, megoldás?
Hit vagy a puszták apostola?
Szólj! mi hát a jobb:
Meghalni vagy nem élni soha?

Vér, mondd, mi vagy!? Élet vagy halál?
Jó: te nyujtod az öröm kelyhét —
Nélküled mégis
Nem volna kin, fájó szenvedés!
Vér. mondd mi vagy!? Álom vagy remény?
Mondd, egyszer majd ugy-e béke jő!
S a hol te jártál
Virággal lesz ékes a mező?!

2.

Lerongyolt, vértelen vitéz volt,
Munturján, életén fájó folt
Bőviben tarkállott . . .

Por lepte, tüske-tövis tépte,
Gyöngyözött róla könnye, vére
Végig az utain.

Ág huzta, eb csaholt utána,
Vihar vert, nap tüzött arcába
Bár hova is fordult.

Koldusok kórusa gunyolta
Régen volt hazája, otthona
Tagadta szégyenét.

Bolyongott hazátlan bitangul
Mig végre reményen s hiten tul
A vér honára lelt.

Tovább nem üzték a „miértek?“ —
Lerongyolt, vértelen vitéz lett,
Mint millió mások.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesiti a rézgálicot.

A **„Peronoszport“** évek óta használják a szőlőgazdák. A **„Peronoszpor“** összetétele kitünő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló **„Peronoszpor“** kell 100 liter vizhez. Egy kiló **„Peronoszpor“** ab Budapest **1** korona **50** fillér. Használati utasitással. Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett szállit:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselet Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

Azt is szeretjük hangoztatni ugy a zöld, mint a fehér asztalnál, hogy e város fejlődésképes. Ezt elismerjük; bizunk is benne, hogy ha bekövetkeznek a normális békés idők, szakitva az eddigi rendszertelen gazdálkodással, a mely ugy a tanács, mint még jobban a törvényhatóság büne, eltünnek a városi pénztár egéről is a vészterhes fellegek, amikor kiheverhetjük a mostani bajokat

Ne egyszerre akarják a veszedelmet elháritani, hanem pár év takarékoskodása után teremtsenek egészséges állapotokat, hogy ne menjen tönkre száz és száz egesziztencia.

A jövő ezt meg fogja birni, annál inkább, mert a városi tanács által annyira védett hadseregszállitókat ugyis majd megadóztatja az állam, ami után a városnak is jut egy kis jövedelem.

Egy adófizető.

Megcáfolt külön béke — hir.

Budapest, április. 1. (Saját tudósitónktól.) Szemben azokkal, az Athénban elterjed hirekkel, hogy az antant Törökországgal külön békét akar kötni, az angol hivatalos körök ilyen tervről semmit sem tudnak.

Asquith a pápánál.

Budupe st. április 1. (Saját tudósitónktól.) Rómából jelentik: A pápa ma kihallgatáson fogadta Asquitot.

Koplalt, félt és rohant előre,
Sirt ásott s mindennap lelőtte
A maga muszkáját.

Lassankint megszokta rongyait
Az álmot, a könnyet és amit
A sors nyakába varrt.

Egy éjjel őrsre ment a szegény.
Társa volt szuronyos fegyverén
Kivül a mély honvágy.

És reggel, mikor hazahozták,
Biborba huzta vén zubbonyát
A rőt, vérpiros folt.

3.

Rubinttal szikrázik a néma hómezőn
Illata száll, száll föl lankadtan, remegőn.
Mint fehér csokorban egy tépett tüzrózsa
Sikolt életiért a messze égboltra
A kiomlott vér.

Tikkasztó tüzében sir ajkán az átok,
Felette vén varjak serege már károg.
És mire szárnyukon lopva megjön az est
Heve lassan elhül, szépen aludni kezd
A kiomlott vér.

Halkan hull rá a hó, lágy feledés fátyol,
Mig egyszer valaki a testébe gázol,
Amint rohamosan versenyt fut a széllel.
S tele van a mező tüz rózsa levéllel
A lába nyomán . . .

Csoór Lajos.

„Sárba-vérbe" fulladt az orosz offenziva.

Berlin, április 1. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Keleti hadszintér. Jelentősebb események nem voltak.

Ugylátszik ismét mintha egyelőre *ellankadt volna* az oroszok támadása, amelyet *30 hadosztálylyal vagyis több mint 500 ezer emberrel* és a keleti harctér viszonyaihoz képest csodálatraméltó mennyiségü lőszer felhasználásával Hindenburg tábornagy hadcsoportjának kiterjedt szakaszai ellen március 1-eje és 28 ika közötti időben intéztek. *Csapataink vitézségének és szivós kitartásának* köszönhető, hogy ez a támadás **semmiféle eredményt nem ért el**.

Hogy *milyen nagy célok* szolgálásában állott ez az offenziva, az kitünik az orosz nyugati harcvonalon álló hadseregek főparancsnokságának március 4—17 én kelt, 537. számu következő parancsából:

„*A nyugati arcvonal csapataihoz!* Féléve mult annak, hogy *erősen megfogyatkozva*, kevés emberrel és tölténnyel az ellenség előrenyomulását feltartóztattátok és a molodesnói áttörés körletében is kitartván mostani állásaitokat elfoglaltátok. Ő felsége és a haza *uj hősies tettet kivánnak most tőletek*, **üzzétek ki az ellenséget a birodalom határaiból**. Bizom bátorságtokban, a cár iránti teljes odaadástokban, valamint benneteket éltető forró hazaszeretetben és meg vagyok győződve, hogy holnap, mikor e magasztos feladatnak elébe álltok, teljesititek a haza és a cár iránti kötelességteket és *felszabaditjátok az ellenséges járom allatt nyögő testvéreiteket.* Segitsen meg az Isten bennünket szent ügyünkben.

Evert főhadsegéd.

Persze csodálatosnak tetszik mindenki előtt, aki a helyzetet ismeri, hogy az oroszok *abba az évszakban* fogtak e vállalkozásba, amelyben annak kivitele elé, a hóolvadás folytán egyik napról a másikra *jelentékeny nehézségek gördülhetnek*. Az időpont megváltoztatását *nem annyira az orosz hadvezetőség*, **mint inkább a szorongatott szövetséges nyomásainak kell tulajdonositanunk**. Habár most a támadások beszüntetését hivatalos orosz helyről csupán az időjárás változásával indokolják, ugy ez bizonyára *csak félig felel meg az igazságnak*. Az oroszok veszteségeinek legalább annyi szerepe van a támadások nagymérvü csökkenésében, mint a meglágyult talajnak.

A veszteségeket óvatos becsléssel is legalább 140,000 emberre tesszük.

Helyesen tehát az ellenséges hadvezetőségnek azt kellene mondania, hogy **„nagy" offenzivája mostanáig nemcsak sárba, hanem sárba vérbe fulladt**

Balkán hadszintér. Nincs ujság.

(Min. eln. sajtóosztály.)

Egy orosz hadállás elfoglalása.

Olasz hadszintér. *Budapest, április* 1. (Hivatalos.) Olikánál osztrák-magyar osztagok *elfoglalták az ellenség egy előretolt hadállását*. Betemették az oroszok fedezékeit, szétrombolták az akadályokat és azután főállásainkba tértek vissza.

Siemikovcétól délkeletre az ellenségnek azt a kisérletét, hogy a harcvonalat ezer méternyi szélességben rohamtávolságra tolja előre, tüzérségünk tüze és ellentámadásaink meghiusitotta.

Élénkül a harci tevékenység az olasz harctéren.

Orosz hadszintér. *Budapest, április* 1. (Hivatalos.) Tegnap a harcvonal egyes helyein a harci tevékenység mindkét részről megindult. A Tolmeini hidfőnél a Sella szakaszon és Dolomit szakaszon többékevésbé élénk tüzérségi tüz folyt. A nagy és a kis Pál közti harcvonal szakasz ellen és Schluderbachnál megkisérelt olasz támadást visszautasitottuk.

Délkeleti hadszintér. *Budapest, április* 1. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény.

Hőfer.

Wilson nem intéz több jegyzéket Németországhoz.

Budapest, április 1. (Saját tudósitónktól.) New-Yorkból jelentik: Ha beigazolódik a Soussex elsülyesztése, az esetet a magisztrátus elé fogják terjeszteni. Wilson elnök kijelentette, hogy több jegyzéket nem intéz Németországhoz.

Markovits és Weinberger cég tavaszi ujdonságai

megérkeztek és pedig: felöltők, blousok, pongyolák, alsó szoknyák leibchenek, férfi és női fehérnemüek, valamint vásznak, divatkelmék és selymek. Közismert női szabósága a legdivatosabb costümöket a legelőnyösebb árban készit. **Telefon 9-011**

Lukács Ödön főjegyző a házbérfillérről.

Miért foglalt állást mellette.

A házbérfillér behozatalára *Lukács* Ödön főjegyző adott impulzust a költségvetés tanácsi tárgyalása alkalmával tett javaslatában. A házbérfillérek ügye azóta széleskörü vitára nyujtott anyagot, a sajtó nagyrésze ellene foglalt állást.

Mi, a *Tiszántúl* az érvek tömegét vonultattuk fel a javaslat ellen s a hadseregszállitási adó behozataláért a közönség, az adózók, a kis és közép exisztenciák, a városi háztartás reálitása s mindazon szempontok érdekében, amelyek ilyen nehéz és sürgős helyzetben szóba jöhetnek. Mindez ideig azonban egymást közt hadakoztunk, a javaslat értelmi szerzője, a főjegyző nem hozta még nyilvánosságra azon okokat, amelyek őt, aki pénzügyi nevelését és tudását a legjobb iskolában: a közigazgatási gyakorlatban szerezte, s elméletileg bőven és sokoldaluan megalapozta, egy ilyen adófajta behozhatóságára inditották. Kétségtelen, hogy *Lukács* Ödön sulyos vértezettel megy javaslatáért harcba, mint az alábbiakból kitünk, mert ő nem csak az adópolitika, az adófilozófia és adótechnika hármas szögletéből nézi a városi háztartás egyensulyának helyreállitására szükségséges adóintézkedéseket, hanem szociálpolitikai érzékkel rendezi a tényeket s a várható eredményeket, tehát mindent számitásba vesz, amire egy adófajtánál tekintettel kell lenni.

Kétségtelen, hogy az állam fokozatosan a személyes keresetre teszi kezét s azt teljesen lefoglalja. A városoknak tehát csak a hozadék marad. Az is bizonyos, hogy a gazdasági értéket kiméInünk kell. Ezen szempontoknak kell vezetni e kérdésben mindnyájunk cselekedeteit s bizonyára *Juricskay* Barna pénzügyi tanácsos sem gondolkozott másként, mikor ismert javaslatát megtette, amelytől a bátorságot, a pénzügyi helyzet szanálására irányuló készséget és jóakartot megtagadni nem lehet.

Lukács Ödön főjegyző a következőket mondotta el e nagyfontosságu kérdésről a *Tiszántúl*-nak:

— A pénzügyi tanácsos javaslata a *hadseregszállitások megadóztatásáról helyes*. A kiviteli módja azonban nem helyes. Igy gondolkoznak e kérdésről a belügyminiszteriumban is. Olyan adót, amely nem érint érdekeket, nem sikerült még feltalálni. Ezzel számolni kell. A közönség adni nem szeret, csak kapni. Igaz, vannak városok, hol a *deputátum* van vagy volt divatban, ahol az adózó közönség a várostól bizonyos szolgáltatásokat kap, például egyes helyeken a városi erdőből fát. Itt El Dorádó van. Nálunk azonban adót kell behozni. Ez igy van.

Futólag olvastam egyik cikket a háborus jövedelmek megadóztatására, mely inkább a betterment mellett tör lándzsát. Igaz, megvan a március 8 án kelt pénzügyminiszteri rendelet, s az is való, hogy azokat, akik a háboru alatt nem hadseregszállitások utján, hanem rendes kereskedői tevékeny**ségük révén kerestek, a háromévi ciklus végéig megadóztatni vagy adójukat felemelni nem lehet. De 1917-ben lejár a határidő s meg lesznek adóztatva ezek is Az idézett pénzügyminiszteri rendelet alapján meg lehet adóztatni és meg is fogják adóztatni a hadseregszállitókat is, még pedig nem szabályrendelet utján, *hanem egy kétsoros közgyülési határozattal*, amely kimondja, hogy a ház, földbirtok stb. cimén adózók a meghatározott közköltő szerint adóznak, mig a *hadseregszállitási jövelmeket a város 100—200 percenttel adóztatja meg*. Ehhez nem kell külön jóváhagyás, mert erre a miniszteri rendelet felhatalmazást ad és ezt is igénybe vesszük igy, egyszerü módon, mert minden nagy dolog ilyen egyszerü, Kolumbus tojása. Meglesz tehát ez az adó is, csak más formában.

— Elő kell terjeszteni azonban azt a javaslatot is, amelyről szó van. Aki ismeri a belügyminiszterium felfogását, különösen a városi ügyosztály felfogását, az tudja, hogy a városi háztartás rendbehozatalára csak olyan módok helyesek, amelyek a gyakorlati életben beváltak, pénzügyileg komoly elvi álláspontot képviselnek s amelyek jövedelmet biztositanak a városi háztartásnak ugy teoretice, mint gyakorlatilag.

Mi ezt a házbérfillért Nagyváradon *javitott* formában akarjuk, eltérő lesz más városok szabályrendeleteitől a mi szabályrendeletünk, mert megelőzzük őket a *korrekció*-val. A miénk ugyanis a *szociális követelményeknek megfelel, progressziv alapra helyezkedik, kis exisztenciákat mentesit s* **a biztosabb és nagyobb exisztenciákat a közteherviselésbe hatékonyan bevonja**.

A házbérfillér nem uj dolog, nem produkáltam ezzel ujat. 1973 óta Budapesten életben van, Szegeden is 1814 ben pedig a városi háztartás egyensulyának helyreállitása szempontjából. Pozsony város hozta be s a városok kongresszusa is tárgyalta amikor is Pozsony nagyérdemü polgármestere kijelentette, hogy *legjobban bevált az ottani közönség szereti*, közgazdasági érdekek szempontjából *az adott körülmények között s a mostani állampénzügyi rendszer mellett* egyik legjobban bevált módszer arra, hogy ezzel az adóval megvédjék azon közgazdasági értékeket, amelyekre a városi élet fejlődésében nagy hivatás vár s amelyek megoltalmazása a mostani háborus időben *nemcsak városi, hanem* **nemzeti feladat is**.

Nagy a különbség a községi pótadó és a házbérfillér között.

A községi pótadó ugyanis az állami adók törzsére kapaszkodik fel a maga inditával s mint egy élősdi, ebből táplálkozik; az állami adórendszer minden fogyatékosságát és hibáját átveszi, azt növeli és torzitja. A **házbérfillér** a teherviselőképesség talajába önállóan ereszti le gyökereit, a keresetet közvetlenül fogja meg s minden közvetités nélkül igyekszik a köz javára felszivni. **Állami adótól tehát független,** *önálló alapokon nyugszik*, lehetővé teszi, *Wekerle* szavai szerint, az egyéni keresőképesség valódi mértatását, módot nyujt a közigazgatási hatóságoknak arra, hogy a *teherviselőképességet a város minden lakójára kiterjeszthesse* s a közteherviselés keretébe bevonja a városnak nemcsak állandó, hanem átmeneti lakóit is.

Ehhez megvan nemcsak az etikai, hanem a jogalap is. A városi élet előnyeit minden itt lakó ember élvezi, erre igényt formál. Méltányos tehát, hogy keresőképességének arányában annak költségeihez is hozzájáruljon, aki itt lakik.

Miután pedig az ilyen alapokra helyezett községi adóztatás a *kis existenciák védelmét* lehetővé teszi, a fejlődő kor szociálpolitikai követelményének megfelel, ennélfogva *állást kellet foglalni a házbérfillér mellett* annyival is inkább, mert a magyar királyi kormány elvileg ezt a pénzügyi berendezkedési módot helyesli s az ilyen javaslat nemcsak teoretikus, de gyakorlati értékkel is bir.

Az Ipartestület a hadiárvákért.

Az Ipartestület előljárósági ülése.

Március 30 án tartotta meg az Ipartestület előljárósági ülését, melyen *Czeglédy* Jeremiás elnök és a hadba nem vonult előljárósági tagok teljes számban vettek részt. A tárgysorozat kapcsán elfogadta és jóváhagyta az előző előljárósági és a megtartott közgyülési jegyzőkönyvet, majd a bemutatott számadásokat vette tudomásul az előljáróság, mely a testületi bevételek lényeges csökkenését mutatta fel.

Ezután az elnök mély részvéttel emlékezett meg *Konvicska* Ferenc cipész és *Cseprega* Miklós ácsiparosok elhunytáról, kik mindketten számtalan esetben adták tanujelét iparos tagtársaik iránt érzett szeretetüknek. Jelenti az elnök, hogy Konvicska Ferenc végrendeletileg 8000 koronát hagyományozott az elaggott iparosok menházának, s özv. Cseprega Miklósné urnő pedig férje emlékére annak szellemében 500 koronát adományozott ugyancsak az elaggott iparosok menházának. Az előljáróság igaz megilletődéssel vette tudomásul a két neves és érdemes tagtársa elhunytát, s nemes adományukért az elhunytak hozzátartozóinak köszönetet mondva, elhatározta, hogy az elhunytak érdemeit jegyzőkönyvben örökiti meg, s az erről adakozók hozzátartozóit jegyzőkönyi kivonaton értesiti.

Ennek kapcsán jelentette elnök, hogy ugyancsak az iparos menház céljaira a Hungária cipőgyár 100 koronát, az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t. 50 koronát, a Gazdasági és Iparbank r. t. 30 koronát, a Nagyváradi Hitelbank 20 koronát, az Iparos Tanonciskolai Ifjusági Egyesület március 15 iki ünnepélyének jövedelméből 25 koronát adományoztak. Mindannyi adományt örömmel és köszönettel vette tudomásul az előljáróság, melyet az adományozóknak külön megköszönni rendelt.

Intézkedett ezután az előljáróság a hadbavonult iparosok tagdijának elengedése, valamint az iparos hadiárvák felsegélyezése ügyében. Mindkét ügyre vonatkozólag bizottságot szervezett, kiknek kötelessége lesz, különösen a hadiárvákat illetőlag, széles alapokon nyugvó, nagyarányu gyüjtő mozgalmat inditani a cél eredményes kivitelére.

Bemutatta ezután elnök az ipariskolai szakoktatók katonai szolgálat alól való felmentése ügyében megfogalmazott feliratot, valamint az iparhatóságnak azon értesitését, hogy az előljárósági ülések megtarthatásához szükséges előljárósági tagok számától — tekintettel a katonai bevonulásokra — jövőben eltekint.

A tárgysorozat folyamán titkár ismertette még a társtestületek és az Ipartestü-

Hozassuk haza elesett hőseinket!

Kedvezményes fuvardij mellett eszközli, a szükséges engedélyeket és okmányokat jutányosan megszerzi.

Hazai föld

harctéren elesett hősök exhumálási és hazaszállitási vállalat Budapest VIII. Rákóczi ut 23. I. emelet 16. Előnyös költségvetés dijmentesen.

Bővebb felvilágositást ad Csillag gyógyszertár Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 552.

letek Országos Szövetségének leiratait, mely után az iparváltásokról és az ipar megszüntetésekről tett jelentést. Ipart váltott 9, iparját megszüntette 47 iparos. Több tárgy hiányában elnök az ülést berekesztette.

A Vörös-Kereszt hangversenye az ingyentej javára.

Az április hó 8 án a vármegyeháza nagytermében tartandó hangverseny iránt általános érdeklődés tapasztalható. Az előjegyzések számából itélve, ismét egy fényes művészi esemény előtt áll városunk, amely a nemes célnak is bizonyára nagy összeget fog juttatni.

Miután a szereplő művésznők Nagyváradon még nem ismeretesek, ezért róluk egy kis ismertetést közlünk :

Gömöri *Havas* Gáborné urhölgy, Havas Gábor m. kir. honvéd huszárőrnagy nejéről Debrecenben megtartott hangversenyéről ezt irja a „Debreczeni Ujság“ :

A közönség igazán lázas érdeklődéssel leste a pillanatot, amikor a debreceni uri társaságok szeretettel és megérdemelt nagyrabecsüléssel körülvett tagja, Gömöri Havas Gáborné uraaszony a pódiumra lépett, hogy a hadijótékonyság oltárán meghozza a maga áldozatát és szereplésével egyuttal ritkaságszámbamenő élvezetet szerezzen a közönségnek. Az elismerés és a méltánylás már az első percben körülvette, frenetikus tapsviharral fogadták s a legszebb virágcsokrok egész halmazát nyujtották fel neki.

Várakozásában nem is csalódott a közönség. Havas Gáborné urasszony énekelt szebben mint valaha, pedig néhányszor már elbüvölte hangjának szépségével a közönséget. Ami most különösen mindenkit meglepett, előadásának végtelen finomsága volt. Egyik másik énekszámának olyan nagy sikere volt, hogy a közönség mindaddig tapsolt, tombolt, amig meg nem ismételte. Valósággal lázba hozta ezt a diszes közönséget, ugy annyira, hogy a hangverseny után körülvették, tapsolták, kérlelték s nem akarták leengedni a pódiumról, ahol végre is a tüntető lelkesedésért hálából ráadást adott és annak hatása alatt oszlott el a közönség és emlegeti még sokáig a szokatlanul szép forró hangverseny estét.

Weil Magda hegedü müvésznő eddig mindenütt, nagy sikereket aratott, ide vonatkozólag elég legyen a két alábbi ismertető cikk :

Az „Aradi Ujság“ irja :

„Erről az éveire fiatal, de tehetségében nagy és egyre növekvő müvésznőről tegnapi szereplése után nem lehet elég dicsérő szót mondani. Szépség, erő, átlátszó tisztaság, nemes egyszerüség, mélységes müvészi szellem, nagy tudás, saját személyének szerény beállitása, párosulva a csaknem tökéletes technikával jellemzik Weil Magda játékát. Egy mélységes és nemes müvészlélek valóságos megnyilatkozását hallottuk és élveztük tegnap este Wagner „Emléklapjában“ épugy, mint a Kreisler által átirt Paganini „Preludium“-ban és Dienzl bájos „Fonódalá“ ban. Minden egyes szám után felzugott a taps és a közönség nem tudott betelni a gyönyörüséggel, amelyet Weil Magda nagyszerü müvészete szerzett.“

Az „Az Ujság“ irja :

Szép meleg estéje volt ma a „Wiener Tonkünstler Orchesternek.“ — Kitünő volt magát szereplőjük Weil Magda a fiatal magyar hegedümüvésznő. Müvészetének erősségét már megállapitottuk, azóta csak még jobban kifejlődtek. A technikája eljutott a legmagasabb fejlettségig, annyira, hogy tökéletes természetessége miatt szinte észre sem vesszük. Különben a müvésznő nem hivalkodik vele, amire igazán nem is lenne szüksége, hiszen annyival értékesebb kvalitásai vannak. Igy tónusának szinte férfias ereje, biztos elegáns vonóvezetése, temperamentuma és egész játékának nagyvonalusága. Mindent összevetve a hegedümüvésznők között alig tudunk jobbat nála, sőt még vele egyenrangut is keveset!“

*

Nagyon szépnek igérkezik városunk kedves vendégének, az aranyifjuság által körülrajongott bájos fiatal leánynak Braun Elzának szavalata.

Weil Magda hegedümüvésznő a következő müsorral fog szerepelni :

1. Introductio Rondo-Capriccioso C. Jaint Saens.

2. a) Románc. R. Wagner, b) Menuette. Mozart, c) Preludium és Allegro. Paganini-Kreisler, d) Caprice-Viennois. F. Kreisler.

Jegyek előre válthatók Biharvármegye közkórházában, a Vörös Kereszt irodájában és a Hegedüs hirlapirodában.

Jegyek árai : Ülőhely 3 első sor 3 korona ; a többi ülőhely 2 korona, állóhely 1 korona.

Szenzációs számba fog menni a pódiumnak tavaszi virágokkal való pazar feldiszitése is, mely virágokat a hangverseny után fiatal leánykák fogják a közönség között szétosztani.

Végül még megjegyezni kivánjuk, hogy hangverseny után a teremben asztalokat állitanak fel és ugy meleg, mint hideg ételeket, valamint kávéházi italokat, borokat és pezsgőt árusitanak.

Könyvet a harctérre !

Minél tovább tart a háboru, annál sürübben hallható a harctéren levő katonák kérő szava, hogy küldjünk nekik olvasnivalót a lövészárokba. A könyv a legjobb eszköz arra, hogy összeköttetést teremtsen a messzi idegenben táborozó katona és szülőföldje között. A katonai parancsnokságok ismételten megállapitották, hogy az olvasás feltünően jó hatással van a magyar csapatok szellemére, mert a pozicios harc egyhangusága közepett is megvédi őket a fásultságtól és fokozza lelki erejüket.

Mivel a csapatok eddig csak szórványosan és rendszertelenül tudtak magyar könyvekhez jutni, az országos Hadsegélyző Bizottság és a Vörös Kereszt Egylet közös mozgalmat inditanak oly célból, hogy az ellenség előtt álló magyar katonákat rendszeresen ellássák olvasmányokkal.

Tisztelettel kértük a vidéki magyar sajtót és a müvelt olvasó közönséget, amely a háboru folyamán már annyi megkapó jelét adta nagyszerü áldozatkészségének, hogy támogasson minket hazafias, emberbaráti és kulturális szempontból egyesült fontos vállalkozásunkban. A közös nagy cél érdekében szükség van erre az ujabb áldozatra is.

Mindenkinek vannak otthon könyvei, füzetei és képes ujságjai, amelyek régóta érintetlenül és haszonnélkül hevernek a polcokon és amelyek valódi kincsesé lesznek, ha a harctéren levő katonák kezébe kerülnek.

Tisztelettel és hazafias bizalommal kérjük Magyarország nemes érzésü hölgyeit és lelkes tanuló ifjait, hogy gyüjtsék össze otthon és ismerőseik körében az ilyen nyomtatványokat és ajánlják fel a harcoló katonáknak.

A nagylelkü adományokat a Szeretet adomány osztály Budapest, V., Lipót körut 1. szám veszi át és továbbitja az ellenség előtt álló csapatoknak. A kir pósta dijmentesen szállitja a küldeményeket, ha a csomagra rairjuk, hogy „Szeretetadomány a harctéren levő katonáknak, portómentes.“

Amit erre a célra áldozunk, azt Magyarország fegyverben álló ifjuságának adjuk, a nemzet virágának, amely esodálatos áldozatkészséggel védi meg hazáját és mindannyiunk életét és vagyonát.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság és a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete megbizásából : Herczeg Ferenc.

A hadiárvák segélyezése.

A városi árvaszék a hadiárvák védelmében.

A hadiárvákat sujtotta legjobban a háboru, mert elvesztették azt, a ki mindenük volt : a szerető apát.

Az ő védelmük, az ő támogatásuk mindnyájunk legszentebb hazafiui kötelessége : hiszen ők a nemzet árvái, ők a haza védelmében veszitették el fenntartóikat.

A hadiárvák rendszeres és fokozott arányu védelmével a belügyminister az árvaszéket bizta meg : az árvaszékek feladatává tette a hadiárvák minél szélesebb körü támogatását.

Nagyvárad város árvaszéke is, élén dr *Istvánffy* István árvaszéki elnökkel a legnagyobb buzgalommal munkálkodik a hadiárvák érdekében.

Árvaszékünknél jelenleg 188 hadiárva, illetve hadiárvának vélelmezett van nyilvántartásba bevezetve.

Ezen 188 hadiárva közül 182 az anyánál van s csak 6 lett rokonoknál, vagy idegen gondviselőknél elhelyezve. Az anyai szeretet és a megmaradotthoz való érthető ragaszkodás az oka annak, hogy bár árvaszékünknél is többen jelentkeztek hadiárvák örökbefogadására és eltartására s többen tettek ajánlatot keresetképes hadiárvák keresethez juttatása iránt, az anyák, bár nagy anyagi gonddal küzdenek, nem válnak meg gyermekeiktől.

Minden hadiárva, illetve hadiárva testvérek részére az árvaszék külön-külön pártfogót nevezett ki. A pártfogók nemes kötelessége a hadiárvákat közvetlenebb védelemben részesiteni, gondzásukra, nevelésükre felügyeletet gyakorolni, az anyát ügyeiben tanácsosal ellátni, az anya kérelmét az árvaszékkel, mint felügyelő hatósággal közölni és a nélkülözhetetlen intézkedésre nézve véleményüket az árvaszékhez előterjeszteni. A 188 hadiárva pártfogásával eddig 33 urnő, illetve ur lett az árvaszék részéről megbizva, kik hivatásukat a legnagyobb szeretettel és legteljesebb megértéssel teljesitik.

Az anyák nagy anyagi gondokkal küzdenek. Egy özvegy, kinek férje közkatona volt, kap évi 72 korona özvegyi nyugdijat, 36 korona pótlékot és egy gyermek után 48 korona nevelési járulékot. Tessék ebből a házbért fizetni, füteni s bárcsak kenyéren és burgonyán megélni !

Az állam többet nem tud adni, hiszen anélkül is eléggé igénybe van véve a háboru sok sok rendkivüli kiadásával. A társadalomnak kell pótolni a hiányzó összeget, hogy büszkén mondhassuk : az értünk haltak gyermekei nem koplalnak, nem nélkülöznek !

Az árvaszék az első segélyezési akciót a karácsony előtti napokban inditotta meg.

Azóta árvaszékünk állandóan folytatja a gyüjtést és három hónap alatt a legszüksé-

gesebbek fedezésére 3637 korona 96 fillért osztott ki.

A segélyösszegeket az árvaszék mindenkor a pártfogók kezeihez utalja ki, kik abból a szükséges ruhanemüket beszerezve s a házbért kifizetve, a fennmaradó összeget élelem és tüzifa beszerzésére átadják az özvegynek. Voltak jószivü, nemes gondolkozó háziurak, akik az elesettek özvegyeinek a házbért elengedték, nagyot lenditettek ezzel hadiárva lakóik sorsán.

Nagyvárad város árvászéke mindent megtesz, hogy segitsen az elesettek özvegyeinek anyagi helyzetén s a hadiárvák megélhetését minél elviselhetőbbé tegye.

Most a közeledő husvéti ünnepek alkalmából ismét nagyobb segélyezésben szeretné az árvaszék részesiteni a hadiárvákat, s ennek elérhetése végett ismét a társadolomhoz fordul s arra kéri fel Nagyvárad város hazafias polgárait, hogy szives adományaikat a városi árvaszékhoz juttatni sziveskedjenek.

Ifj. Kakas István.

Az amerikai magyarok hozományt adtak egy biharmegyei árva részére.

Biharvármegye árvaszékének tegnapi tanácsülésén a sok sablonos árvaszéki ügy között egy szokatlan érdekes ügy is foglalkoztatta a tanács tagjait. *Somolán* László vámoslázi kisgazda évekkel ezelőtt meghalt. három kis gyermekével maradt magára az özvegy.

Idehaza sehogy sem tudott boldogulni, elindult szerencsét próbálni. Hivták, csalogatták a többiek és ő ment tul a tengereken Amerikába.

Somolán Lászlóné kiment 1912-ben. A három kis gyermek most már teljesen árván maradt itthon és várták az anyát, aki majd egyszer aranynyal megrakodva tér haza és akkor vége szakad az árvaságnak, jön a jó mód, a pénz, a gazdaság.

És jött a halál. Somolán Lászlóné, a gyenge asszony teste megőrlődött, megette a munka.

Az aranyak elmaradtak. A gyermekekre rájuk borult a közkönyörület, a valódi teljes árvaság. Somolán Lászlónét talán az amerikai magyarok temették el közköltségen. Az utolsó szavaiban is a gyermekeit emlegette a szerencsétlen anya. A kivándorló sorsa meghatotta egyik Amerikába szakadt magyar uriasszonyt és nyomban elhatározta, hogy a gyermekek közül egynek, a leánynak sorsáról tehetsége szerint fog gondoskodni.

Preczinszky Annának hivják a nemes szivü asszonyt. A temetés után azonnal megindult és házról-házra járt a clevlandi magyarok között. Filléreket kért csak. Hosszu fáradozás után össze is gyüjtött 440 koronát.

A begyült pénzzel felkereste a legközelebbi közjegyzőt és a 440 koronát letette azzal a megbizással, hogy azt küldjék be Biharvármegye árvaszékéhez a Somolán árvák közül a legidősebb gyermeknek a 12 éves Máriának a javára. Az adakozóknak az a kivánságuk, hogy a pénzt Biharvármegye árvaszéke kezelje és kamatoztassa addig, mig a leány 24 éves lesz vagy férjhez nem megy és akkor majd mint hozományt adják ki neki.

A háborus közlekedés nehézségei dacára is megérkezett a konzul levele a 440 koronával együtt és a pénz már gyümölcsözik is.

Biharvármegye árvaszéke hálaját fejezi ki az adakozóknak és egyben köszönetét és elismerését nyilvánitotta Preczinszky Annának, a gyüjtés rendezőjének, hogy a kegyeletérzésének ily szép módon adott és adatott kifejezést ugy a maga, mint az amerikai magyarok részéről.

Az elismerésről határozatilag fogják értesiteni Preczinszky Annát.

Kik adakoztak a vármegyei hadiárvák javára?

Biharvármegye területén a hadiárvák száma legalább tizszerannyi, mint Nagyvárad területén. Ennek dacára a vármegye közönsége oly szükkeblüen viselkedik a hadiárvákkal szemben, hogy szinte megdöbbentő.

Nagyváradon, mint lapunk más helyén közöljük már eddig 3000 koronánál többet osztott ki a városi árvaszék a hadiárvák segélyezésére, mig Biharvármegyében pedig az első ezer koronát sem éri az adományok összege. Mindenesetre sajnálatos, hogy a vármegye sokkal nagyobb létszámu és vagyonos közönsége éppen a hadiárvákat részesiti ebben a bánásmódban.

A nagyváradi adakozók névsorában vezetnek a váradi pénzintézetek, ami érthető is. Biharvármegyében a vidéki pénzintézetek közül eddig még egyetlen egy intézetnek sem jutott eszébe, hogy csak szerény 20 koronával is járuljon hozzá a hadiárvák segélyezéséhez. Hej gedig de sok a harctéren hősi halált hal gazdának tilléreiből virágzott fel egyik-másik pénzintézet.

A pénzintézetek nyomán halad az egész közönség. Hogy kik adták össze ezt a pár száz koronát, amivel jelenleg rendelkezik a vármegyei árvaszék, érdemes megtudni.

A vármegye legkoldusabb járásának adománya, a vaskóhi járás *Tempeleán* Dezső főszolgabiró gyüjtésében adott először 453 koronát. Az érmihályfalvi dohánymunkások között eszközölt első gyüjtés eredménye 25 kor. 80 fillér. A vaskóhi főszolgabiró által inditott második gyüjtés eredménye 104 kor. 54 fillér, az érmihályfalvi dohánymunkások második adománya 35 korona. A Gazdasági és Iparbank adománya 200 korona és végül *Gaszner* Károly adománya 50 korona. Összesen 868 korona 34 fillér.

Ime, a legkoldusabb járásból folyt be a legnagyobb összeg. Hol vannak a többi járások? Vagy ott talán nincsenek hadiárvák? Avagy talán ott nincsenek olyan jómódu emberek, mint a vaskóhiak és az érmihályfalvi dohánymunkások?

A befolyt 868 korona és 34 fillért Verner Kálmán árvaszéki elnök tegnap utalta be az adóhivatal gyámpénztárába. Az árvaszék ebben az ügyben legutóbb teljes ülést tartott, ahol kimondták, hogy a begyült pénzből olyan alapot létesitenek, amelyből az érettünk, a hazáért hősi halált haltak gyámol nélkül maradt gyermekei segélyezését fogja megkezdeni az árvaszék. Ebből az alapból a szorult anyagi viszonyok közé jutott hadiárvák bajait fogja orvosolni átmenetileg az árvaszék.

Biharvármegye árvaszéke hálás az adakozókkal szemben. Meleg köszönetét nyilvánitotta az összes nagylelkü adományozóknak és erről külön határozatban értesitette őket.

Felhivjuk a vidéket az adakozásra s remélhetőleg ezentul jobban megmozdul a vidék szive és nem fog sajnálni pár fillért a hadiárváktól.

HIREK

A SZIGLIGETI-TÁRSASÁG felolvasó ülése.

Ma délelőtt 11 órakor a Szigligeti társaság a városháza nagytermében felolvasó ülést tart *Szigligeti* Ede születésének emlékére. Az ünnepi ülés dr *Rédei* Kornél premontrei tanárnak, a kiváló esztetikusnak felolvasásával veszi kezdetét, aki „Szigligeti és a magyar népszinmü“ cimü irodalmi tanulmányát olvassa fel. A müsoron szerepel még *Kovásznay* Erzsike költeményekkel, *Sas* Ede egy érdekes novellával, melyet *Dózsa* István szinmüvész olvas fel, *Kormos* Ferenc költeményeit olvassa fel.

A felolvasó ülés müsora a következő:

Szigligeti és a magyar népszinmü. Irta és felolvassa dr Rédey Kornél a Társaság rendes tagja.

Költemények. Irta és felolvassa Kovásznay Erzsike vendég.

Egy válópör iratai. Irta Sas Ede a Társaság rendes tagja. Felolvassa Dózsa István a Szigligeti szinház müvésze.

Költemények. Irta és felolvassa Kormos Ferenc vendég.

—

Fischer Ervin zeneiskolája házi hangversenye.

A Fischer Ervin zeneiskolájának kiváló tehetségü müvészi növendékei, kik a zenét hivatásuknak tekintik, ma délután fél 5 órakor házi hangversenyt tartanak, melynek müsora a következő:

1. Chovan: 4 kezes Adorján Péter elemi Tóh Laci III. gyak. A*.
2. Volkmann: Nagymama dalaiból Pásztor Margit I. gyak. D. Beethoven: Szonatine Bertrini: Induló Ullmann Renée I. gyak. C.
3. Moschelles: Allegro Balogh Margit III. gyak. C. Rohde: Freudvoll László Béla III. gyak. C.
4. Handroch: Szonatine Rácz Anna III. gyak. B. Heller: Etude e moll Székely Lili III. gyak. B.
5. Humoreske zongora, hegedü, cello és gyermekhangszerekre irta X. Schwatal. Előadják: Somió Aranka, Fiber Erna, Balogh János, Muresán Valér, Bőhm Frigyes, Varró István, Cziffra Berta és Kálmán, Kövér Margit és Irén, Czeglédy Emma, Tóth L., Kotzmann G., Adorján J., Munk L., Varró Á., Lengyel Klári, Reichard I., Pásztor M. és Virányi.
6. Kjerulf: Idylle. Előadja: Freifeld Erzsi I. elők. C. Chován: Magyar tánc. Előadják: Hoványi Irén, Tölzel E. II. elők. D.
7. Moszkovszki: Keringő. Tóth Olga III. elők. D.
8. Goldmark: Falusi lakodalom 4 kézre. Kalenda Boriska III. el. B, Krauss Irénke II. el B.
9. Beethoven: Sonata G dur I. tétel. Steiner Erzsi II. akad. A**

A müsor meghivóul és belépti jegyül szolgál. Ára 50 fillér, mely összeget b. e. Beleznay A. siremlékére adják.

—

*** Nagyvárad és Debrecen közt szabad a telefon.** A nagyváradi m. kir. posta és távirdaigazgatóság ezuton közli a

közönséggel, hogy a biharmegyei és hajdumegyei telefonállomások között a közvetlen összeköttetés a mai naptól kezdődőleg ujra életbelépett, szóval a két megye előfizetői (a nyilvános állomások kivételével) szabadon beszélhetnek egymással a megfelelő dijazás mellett.

* **A Kiss József müvész-est.** Előrelátható, hogy a Kiss József kulturintézmények javára rendezendő két müvészest alkalmával kiteszik a Szigligeti-szinház pénztára fölé ezt a táblát: Minden jegy elfogyott! Könnyen megjövendölhető ez abból a keresettségből, aminek a müvész-est jegyei a Hegedüs Hirlapirodában örvendenek. A fényes müsoron kivül amely Jászai Mari, Lux Terka, Nagyvárad müvészgárdájából pedig Bihari Ákos, Bihari Sándor, Vajnovszky Vilma, H. Körösi Juci nevével ékeskedik: növeli a jegyek kapós voltát, hogy minden jegyhez egy sorsjegyet is mellékelnek, amelylyel egy müvészi értékü eredeti festemény nyerhető. A képek festői: Barabás Átala és Katona Béláné, sz. Madarász Adél, akinek müveit legközelebb a rendezőség közszemlére is állitja ki.

* **Adomány a vak katonák részére.** *Grócz* Béla nagyprépost 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonák részére. Rendeltetési helyére juttatjuk. Grócz Béla eme ujabb nagylelkü adományával a *Tiszántúlhoz a vak katonák számára 3022 korona 97 fillér* gyült be.

* **A váradszőllősi rablógyilkosság** ügyében szünet állott be. A hatóság erősen keresi *Dezső* Bertát, aki megszökött s akit gyilkosnak tartanak. A másik gyanusitott *Molnár* Sándor most katona. *Kolb* Géza vizsgálóbiró reméli, hogy pár hét alatt megkerül a tettes. Most a bizonyitékok beszerzésére fektetik a fősulyt s nagy munka áll a hatóság előtt, hogy ezt a nehéz kérdést kibogozza.

* **Elmentek.** Csengő zeneszóval vonultak végig a Rákóczi-uton az öregek vegyesen fiatalokkal. Zászlók lobogtak, s külön piros, külön fehér rózsás századok léptettek el vidáman vagy komolyan, de méltósággal. Sok nagyváradi család feje vagy sarja volt a sorokban. Hátul egy öreg honvéd lépett elborult arccal, mellette az asszony sirt csöndesen s ilyeneket mondott:

— Csak még egyszer gyere haza, hozzon haza a jó Isten!

Olyan fájó volt ez, hogy mindenkinek elered a könnye. Erdélyi Miklós igazgató sok színészszel állott a sarkon s a zokogó asszony sirása átragadt rájuk is. Sirtak. De jött a népszerü Vajda Sándor őrmester s komolyan szólt:

— Mindenikünk itthagy valakit, én is a fiamat. Menjünk, hi a haza.

Engedelmeskedtek s elmentek az öregek vegyesen a fiatalokkal.

* **800 métermázsa rézgálic Biharmegyének.** A földmivelésügyi miniszter tegnap táviratilag értesitette az alispánt, hogy Biharvármegye részére 800 métermázsa rézgálicot engedélyezett és azt le is fogja szállitani. A 800 métermázsa rézgálic az első permetezésre fog szolgálni. A második permetezésről külön fog gondoskodni a miniszter.

* **Még mindig vannak kivándorlók.** Biharmegyéből több járásban sajátságos dolgot tapasztalnak a főszolgabirák. Nevezetesen annak dacára, hogy a világháboru csaknem lehetetlenné teszi az Amerikába való kivándorlást, mégis akadnak egyesek, akik utleveleket kérnek és pedig Észak Amerikába. Az utleveleket természetesen ma csak a miniszter adhatja ki, azonban eddig a háboru óta egyet sem adott ki. A kivándorolni szándékozókat a hatóságok kötelességévé tette a miniszter, hogy felvilágositsák és eltéritsék tervüktől. A miniszter legutóbb rendeletileg tudatta, hogy ma éppen Észak Amerikában a lehető legroszszabb kereseti viszonyok vannak és igy éppen a magyar kivándorlókra a nyomor vár.

* **Intők és rovók.** Rettenetes két szó a tanulóknak. Intők: meg fogsz bukni, ha szorgalmasabban nem tanulsz. Rovók: Bizonyosan megbukol. Ezt küldik szét most az iskolák a szülőknek. Nagy rettegés minden tanulónál, akinek oka van félni. Hevesebb apák a pálcához nyulnak, fájó szivü anyák szemrehányó tekintettel néznek a megróttra. Talán ez az, ami jobban fáj. Az utcákon reszkető gyerekek várnak a levélhordó bácsira, hogy megkérjék, ne vigye be a levelet. Hiába. A végzet könyörtelen, az intők és rovók eljutnak az iskolából haza. Jaj, hogy a pedagógia nem tudott valamelyes módott kieszközölni, hogy ne sirással menjen a tanulás s minden jóakaratu gyerek annyit tudjon, amennyi kell a haladáshoz. Voltak itt neves pedagógusok Nagyváradon, akik alatt nem sirtak annyit a gyerekek, mint ma. Rovók, intők, rettenetes szavak, bár elmulnátok, a tanulók idegeit ne téptétek!

* **Csalások a béli lósorozáson.** A béli járásban *Poynár* Ernő főszolgabiró a legutóbbi lósorozáson azt tapasztalta, hogy egyes gazdák a sorozások alkalmával nem a saját lovaikkal jelentek meg, hanem rossz, hasznavehetetlen lovakkal. A főszolgabiró meginditotta a vizsgálatot és megállapitotta, hogy a gazdák közül többen a saját lovaikat más vidékre vitték el, csakhogy be ne sorozzák azokat. A csaló gazdák közül hármat 300—300 korona pénzbüntetésre és 10 napi elzárásra, egyet 100 korona pénzbüntetésre és 5 napi elzárásra, egyet 100 koronára és egyet 40 koronára büntetett meg a főszolgabiró. A büntetés ellen tegnap felebbezést adtak be a gazdák az alispánhoz.

* **Járvány Feketepatakon.** Az élesdi járás főszolgabirája tegnap jelentette az alispánnak, hogy Feketepatakon a gyermekek között a fültőmirigylob igen nagy mérveket öltött. A főszolgabiró kéri az alispánt, hogy a járványt állapitsa meg és az iskolákat zárja be.

* **Halálos szerencsétlenség a Bródi féle fatelepen.** Halálos kimenetelü szerencsétlenség történt tegnap délután a Ródi-féle fatelepen. Délután 3 órakor a vasuti kocsikból a fahasábokat dobálta ki. A waggon nyilása oly magasan volt, hogy aki a fákat dobta, nem látott ki. Ekközben a nyiláshoz oda állott egy *Sárosi* Miklós nevü 16 éves munkásfiu. A kocsi belsejéből tovább dobálták kifelé a fahasábokat, s minthogy az ott álló fiut nem látták, egy hasábot véletlenül a fiu fejére dobtak. A lezuhanó fa a fiu homlokát érte, még pedig oly szerencsétlenül, hogy agyrázkódást és koponyarepedást okozott. A kihivott mentők már nem segithettek, Sárosi Miklós néhány perc mulva kiszenvedett. A rendőrség részéről *Kolontáry* János fogalmazó és *Dienes* István detektiv mentek ki és tartottak helyszini vizsgálatot, hogy kit terhel a baleset miatt felelősség.

* **Preiszné huga.** Egyik budapesti betilapban, a melynek megjelenését semmi sem igazolja, Preiszné huga nyilatkozik. Igazán a legszükebb nyilvánosság előtt. Amiket mond, azok rettenetesek, összevissza szaságok. Preiszné huga? s itt ugy szerepelt, mint Preiszné unokahuga s e fantasztikus rémtörténetnek furcsaságai között lépett fel először. Most ő is nyilatkozik, hogy ujságirók trükkökkel tolakodtak be hozzájuk s összevissza hazudtak mindent. A kisasszony mondta. Ejnye, hát a kisasszony volt az, aki négyszer mutatkozott be egy nagyváradi hirlapirónak, s mindig meghivta „hozzánk“ az ujságirót. Most tolakodásról beszél a kisasszony. Ejnye, ejnye, kis lány, csakugyan az ujságiró tolakodott és hazudozott?

* **Az iszákosság ellen higany.** Okányból jelentik: *Flórucza* Kosztáné az iszákosságról akarta leszoktatni az urát. Higanyt adott be a borban Flóruczának négy izben. A férj ugy leszokott az ivásról, hogy meghalt. Az asszonyt letartóztatták.

* **Öngyilkosságok.** Ottományból jelentik: *Meszáros* Károly ottományi tanuló felakasztotta magát s meghalt. — Szentjobbon *Rauch* Johanna 31 éves asszony idegbetegsége miatt felakasztotta magát s meghalt.

* **Államsegélyesek jelentkezzenek.** Felhivom mindazon államsegélyezetteket, kiknek sorszámuk 7641—7727-ig terjed, hogy fizetési könyvecskéik átvétele végett f. hó 3 án, hétfőn, 4 én, kedden Városháza, földszint 30 sz szobában jelentkezzenek. Nagyvárad, 1916 április 1. *Juricskay* Barna, tanácsos.

* **Légnyomásu mosógép** ma már oly tért hóditott a háztartásban, hogy azt egy takarékos háziasszony sem nélkülözheti, mert annak munkaképességét csodálják. A ruhát nem nyövi és 45 perc alatt még egy gyermek is több ruhát ki tud mosni vele hófehérre, mint egy asszony egész nap alatt. — Mint értesülünk a gépet, dacára az anyag ára emelkedésének, még bizonytalan ideig gyári árban, azaz darabonként K 24.— összegért Kapható Demetrovits Jenő és Tsa. „Király“ üditőviz vállalatánál, az „Aerowash“ mosógep képviselőjénél. Vizvezeték utca 52/B. Megyei és helyi telefon 1099.

* **Gyönyörü rózsás arc** a nő legszebb disze. **Az első ránc** a szép asszony igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltünteth sse. Elég, ha a megbecsülhetetlen **Y-Po** crémet es **szappant** használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, **szeplőket, mitessereket, májfoltokat**, pattanásokat és a bőr vörösségét. Ára K 1 és K 1·50. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad. Telefon 13 02.

* **A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak** nagy lesz az öröme, mert **bőven** terem bor és gyümölcs, amióta **„Peranosz-por“**-ral permetezik a **szőlőket** és a **gyümölcsfákat.** Utalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag **Farkas-féle hurut-szeletkét.** Ára K. —·60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* **Kiadó.** 1 vagy 2 utcai szoba Szilágyi Dezső-u. 8 sz. a.

* **Dalmatinerin** geprüchte Lehrerin unterrichtet Deutsch, Französisch, Itálienisch. Ael. Redaction Tiszántúl.

x **Poloskairtó MOXIN** biztos zsor. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Szerdán délután az Oltár egylet kézimunka délutánjáról valaki tévedésből egy kabátot elcserélt. Kérem sziveskedjék mielőbb visszaküldeni.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkivül érdekes lemez ujdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészitőnél. Hangszerek, hegedük, gramafonok, hurkülönlegességek Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerü javitása.

* **Husvéti Karneval Nagyváradon Aszódi Mihály** cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzleteibe az összes bőjti konzervált halak és husvéti tojás cukorkák szebbnél-szebbek megérkeztek. Az árak még az előbbiek, raktáron nagy mennyiségü áru, üzleti vállalatom központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passega, II. fiók Zöldfa passage a kabaréval szemben teljesen ujonnan átalakitva, ugy hogy a legkényesebb igényü cukorkavevők is, legfinomabb bonbonjait megtalálhatja, III. fiók Rákóczi-ut Csokoládé király Orsolya zárda épület. Kugler Gerbaud bonbonnok főraktára, IV. üzleti vállalatom trieszti kávé és teabehozatal szintén az Orsolya zárda épület Csokoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Befőző cukorka előjegyzést el fogadok főüzletemben. — Nagyban: husvéti tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkákból és halakból. Kondenzált tej, „Berna" védjegyü kapható. **Aszódi Kossuth-utca.**

Linoleum és szőnyeghász

HAAS LIPÓT

Nagyvárad, Rákóczi-út 5.
Telefon 4-63

Szövetszőnyeg osztályon:

JUTE ebédlő szőnyeg 10'— K-tól
Tapestry „ „ 18'— „
Nyirott „ „ 30'50 „
Ágyelő szőnyegek 3'70 „
Mindennemü futószőnyegek 1'70 „
Cocos futószőnyegek.
Lábtörlők.
Hencsertakarók, ágy- és asztalteritők, függönyök dus választékban.
Réz függönyrúd 3 K 60 fillér.

x **Megfagyott,** széltől kivörösödött, kicserepesedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatásu az YPO jegyü „*Harmat tejkrém.*" Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló" drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

Legujabb táviratok.

Hollandia krizise.

Budapest, ápr. 1. (Saját tud.) **Genfből jelentik: A schweizi lapok hiradása szerint Anglia március 30-án délelőtt 10 órakor megtette a lépéseit a hollandiai kormánynál.**

A Wossische Zeitung jelenti: A holland követ kijelentette, hogy nyugtalankodásra egyáltalában nincs ok.

Hágából jelentik: A tömeg nyugtalan és alig képes eltávozni az utcáról. Tegnap este még nagyobb tömeg várt a kamara előtt, csak akkor oszlott szét, mikor a tengeri hadsereg főnöke elhagyta a palotát.

A Presse irja, hogy Holiandia a véksőkig ki fog tartani semlegessége mellett.

Ujra bombázták az angol partokat.

Budapest, április 1. (Saját tudósitónktól.) A Wolff ügynökség jelenti Berlinből: Tengerészeti repülőrajunk március 31 ről április 1 re virradó éjjel Londont és az attól délkeletre elterülő tengerpartot megtámadta. A londoni Cittyt, a dokkokat, ipartelepeket és az északnyugatra fekvő Waltham melletti robbanóanyag gyárat bőségesen bombázták, azonkivül a Stopmarken mellett egy üteget sikeresen bombáztak. Lovoctopra robbanó és gyujtó bombákat dobtak, Cambridge melletti ütegeket elballgattatták és az ottani kiterjedt gyártelepeket bombázták. Végül bombázták Hull kikötőtelepeit és erődítéseit. Itt 3 üteget ballgattattak el. A repülőknek sikerült a leghevesebb tüzelések ellenére visszatérniök az L. 15. kivételével. Az L. 15.-öt saját jelentése szerint eltalálták és azért kénytelen volt a Temze torkolata előtt a vizre leszállni. Hadihajóink kutatása még eddig nem járt eredménnyel.

Szerbeket soroznak az orosz hadseregbe Romániában.

Predeál, április 1. A „Bukarester Tagblatt" tegnapi március 31 iki számában olvassuk: Az elmult napokban a sajtó utján értesült a világ arról a különösen hangzó hirről, hogy a turnu szeverini orosz konzul elrendelte az ott és a mehedintzi kerületben élő, odamenekült szerbeknek 21 éves koruktól 41 éves korukig való sorozását. Azokat, akiket alkalmasoknak találnak, Oroszországba küldik. Ezen jelentésből kiderül, hogy Oroszország a szegény, sanyargatott szerbeket, akik immár három év óta a háboru összes rémségeit átélik és akik román földre menekültek arra kényszeriti, hogy ismét katonai szolgálatot teljesitsenek és ami még szomorubb, a román kormány nem gátolja meg ezt a sorozást.

A „Bukarester Tagblatt" azután közli a „Dimineata" egy svájci táviratát, amely szerint a svájci kormány még azt is megtagadta a hadviselő államoktól, hogy a területére menekült polgárairól statisztikát adjon neki.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Vasárnap délután: Császárné.
Vasárnap este: Varázshegedü. Fehér felhő.
Hétfő: Varázshegedü. Fehér felhő.
Kedd: Varázshegedü. Fehér felhő.
Szerda: Kiss József-est.
Csütörtök: Kis király. (Tompa Bélával.)
Péntek: Legénybucsu. (Horváth Mici vendégfellépte.)
Szombat d. u.: Ciklámen. Este: Császárnő. (Horváth Mici vendégfellépte.)
Vasárnap délután: Eleven ördög.
Este: Őnagysága ruhája. (Horváth Micivel.)

A fehér felhő.

Nem tartozunk Molnár Ferenc feltétlen bámulói közé s minden szinpadi alkotásáról a tárgyilagos igazságot irtuk meg mindig. Ezzel a tárgyilagossággal kell megállapitanunk, hogy a Fehér felhőben lett Molnár az az igazi kiváló magyar iró, a kinek eddig őt inkább csak hirdették. A fehér felhő, ez a külső kereteiben egyszerü „mirákulum" Molnár Ferencnek az az alkotása, a mely egyszerü eszközei dacára magasan kiemelkedik Molnár Ferenc összes eddigi szinpadi alkotásai közül. Lehet a többi raffináltabb; költőibb és igazabb lélekből fakadó, értékesebb és magyarabb darabot Molnár Ferenc nem irt.

Molnár Ferenc mirákuluma érti és érteti meg igazán ennek a hosszas, a kitartást annyira próbára tevő háborunak valódi pszichológiáját. Hősies küzdelem, a melyben a hősök sárban, szürke ruhában, huszárok gyalogosan halnak meg — de a melyről kell, hogy ragyogó történeteket beszéljenek az utódok, mert a lövészárokharc hősei, az ősz fejjel kardott kötött családapák, a népfölkelők milliói, a gyalogosan rohamra menő huszárok nagyobb hősök Napoleon gránátosainál. Nem a fiatalos hév viszi ezeket a halálig előre, hanem a hazának, a *földnek* a szeretete, a komoly, férfias elszántság, a becsület. És átcsillog e mellett Molnár darabján a magyar embernek mélységesen igaz és tiszta családi érzése.

A gyermekek utra kelnek, hogy az elesett apákat, az öreg népfelkelő huszárokat felkeressék ott fenn, a fehér felhőn, mert hiszen oda megy minden elesett huszár. A menyországban, a fehér felhőn pihenő huszároknak csak egy vágyuk van: látni a gyereket, a családot. S a jó Isten csodát tesz: megengedi, hogy az elesett népfelkelő huszárokat meglátogassák az ő kicsi gyermekeik. A szürke huszároknak nem kell magukat szégyelniök sem a gyermekek előtt egyszerre ragyogó zsinóros huszáregyenruhában, kardosan, csákósan, virágosan állanak a gyerekeik előtt és a Rákóczi induló hangjai mellett mennek ragyogó rohamra — ugy

ahogy nekik mesélték az apjuk, a nagyapjuk és ahogy róluk is fogják mesélni a faluban azok a kis árvák, az apró gyermekek . . .

Megkapó gondolat, megható szépen feldolgozva. A Fehér felhőt végig kell nézni, másként nem érti meg senki, mi van olyan megkapó azon, hogy a gyerekek megkeresik az apjukat a fehér felhőn. Meg kell nézni, végig kell hallgatni ezeket a könnyeken át mosolygó jeleneteket. Csupa költőiség, csupa melegség, megindító gyöngédség valamenyi. Alig maradt szem szárazon az egész nézőtéren, annyira a magyar szivekbe markol a darab minden jelenete.

Az előadás a Fehér felhő minden szépségét tökéletesen kiemelte. Talán csak egy kifogást tehetnénk: nem elég szerencsés a hegy beállitása a harmadik képben. Folyton hegyről van szó s a hegyből semmit sem látunk, rögtön a felhő kezdődik. A diszletkészletből telnék talán olyan dekoráció is, hogy a hegyből látszanék valami és aztán az olvadna bele a felhőbe. Sokkal hatásosabb volna a jelenet, mely igy is van megirva. Egyébként azonban teljes elismerés elsősorban a rendezőnek, *Erdélyi* Miklósnak. A darabnak minden hangulatát tökéletesen ki tudta hozni a szinpad eszközeivel s a legteljesebb illuziót keltette. A szereplők is szinte egymást multák felül. Nem hiába a drámai személyzet legjelesebbjei közül állitották egybe a szereplőket. A huszárok: *Sik* Rezső, *Tóth* Elek, *Farkas* Pál néhány szóval a magyar embernek egy-egy tipusát szólaltatták meg. *Polgár* Mariska igazán bájos, kedves fehér angyal volt, *Varsa* megható a fiatal kadét szerepében. Külön ki kell emelnünk *Körösi* Juci özvegyasszonyát s *Bánházy* Teréz komoly alakitását. A gyerekek jelenetei mind pompásan sikerültek; ezzel ismét a rendező ügyességére tértünk vissza, a mely a tegnapi előadásban mindenképpen brillirozott.

Azzal fejezzük be: nézze meg, a ki teheti. A háborus irodalom egyik igazi értékes alkotását fogja gyönyörüséggel élvezni, talán meg is könnyezi. —*r.*

ZENE és MŰVÉSZET.

A Fischer zeneiskola müvésznövendékeinek hangversenye tanáraik közremüködésével. A hónap közepén, 15-én érdekes zenei eseménye lesz Nagyváradnak. A Vigadó nagytermében a Fischer zeneiskola növendékei fognak fellépni fényes müsor keretében tanáraik: *Fischerné Szalay* Stefánia és *Waldmann* Rózsa közreműködésével. A hangverseny teljesen jótékonycélu lesz, a befolyt jövedelem a 4 honvédgyalogezred husvéti szeretetadománya javára lesz forditva. Erre való tekintettel teljesen dijtalanul a honvédzenekar is közre fog müködni, valamint a hatóságok is a legodaadóbban támogatják a hangversenyt. A hangversenyen fel fog lépni a jeles müvész, Bihari Ákos is, aki egy nagyszabásu Liszt-kompozició előtt Vörösmarty remek ódáját: a „Liszt Ferenchez" fogja elszavalni. Szerepelni fog valószinüleg egy énekmüvésznő, vagy cellómüvész a Zeneakadémiáról. A hangverseny, melyet a közönség figyelmébe ajánlunk, délután fél 5 órakor kezdődik.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

VIGADÓ
mozgó szinház
Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Vasárnap, április 2-án

A

BANDITA
Bünügyi dráma 3 felv.

A háborunkról.
Eredeti felvétel.

A győzelem felé.
Életkép.

Hétfőn, április 3-án és kedden, április 4-én.

Az utolsó boldogság.
Regényes történet
3 felvonásban.

Teljes 2 órás müsorok. Remek szellőztetők. Buffé. Telefon 12-21.

HELYÁRAK: Páholy-ülés 1 kor. 50 fill. Zsölye 1 kor. Támlásszék 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Katonák őrmesterig és gyermekek félhelyáru jegyet váltanak.

Kedvezményes jegyek Sipos tőzsdében Bémer-tér kaphatók.

Épületanyagok eladása.

A Nagyváradi Takarékpénztár és társai végrehajtatóknak MADARÁSZ GYULA örökösei elleni kielégitési végrehajtási ügyében lefoglalt s a végrehajtási jegyzőkönyv 10, 14, 48-263. tételszámai alatt levő Nagyváradon a Pereczes-utca 9. sz. alatti telepen, valamint a vágóhid melletti munkásház telepen található épületanyagok, épitkezéshez szükséges szerszámok s egyéb árukat birói felhatalmazás alapján szabadkézből egy tömegben eladom.

Felkérem az érdeklődőket, hogy vételi ajánlataikat folyó évi április 8-ának délelőtt 11 órájáig irodámban nyujtsák be, hol azok nyomban döntés alá kerülnek. A vételi szerződés az ajánlkozók közül tetszés szerint lesz megkötve.

Felhivom végül az érdeklődőket, hogy a telepeken lévő raktárakat közbenjövetelem mellett a délutáni órákban tekintsék meg, mert a leltári tárgyak hiányosak lehetnek s emiatt szavatosságot nem vállalok.

Nagyváradon, 1916. április 1.

Dr. Imrik Gusztáv
ügyvéd, zárgondnok.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállitását megkezdtük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyváradi Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Telephon 3-98

Kristály Műjég-gyár

tisztelettel értesiti a n. é. fogyasztó közönséget, hogy a jég házhoz való szállitását megkezdte.
Előjegyzések **levelezőlap** vagy **telephon** utján elfogadtatnak.

Kristály Műjég-gyár

Gilányi-u. 5—7.

Telephon 3-98 Telephon 3-98

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyujt értékpapirokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágositást az intézet nyujt.

---

4. szám.

Bächer-féle **Sack ekék,** valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos árban kaphatók

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

Földbirtokra elsőhelyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerü jelzálog kölcsönt folyósitunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fütéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyváradi Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósit.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MÜVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514. **NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.** TELEFON 514.

Főszerelő telefonja **55.**

Értesitjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését. **Csillárok, ivlámpák** állandóan nagy választékban kaphatók. **Villamos motorok** 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja **55.**

---

3. szám.

A rézmozsarak és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimozsarak,** ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiainál.

Szent László-nyomda, részvénytársaság Nagyvárad.

Melléklet a „Tiszántúl“ 1916. április hó 2-iki számához.

Budapest, 1916. április 1. *I. évfolyam 29. szám.*

A Szív

A JÉZUS SZIVE SZÖVETSÉG HETI ÉRTESITŐJE

MEGJELENIK: MINDEN SZOMBATON. | SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20. | KIADJA: A JÉZUS SZIVE SZÖVETSÉG.

A szenvedés és megbotránkozás.

Jézus legkeményebb tanítása, a megértésre a legnehezebb az, amely az önmegtagadásról, a keresztről, a megaláztatás, a szegénység, a testi s lelki kínok és gyötrelmek keserves szenvedéséről szól. Jól tudta ezt az isteni Mester, azért épen ezen és csakis ezen tanításáról figyelmeztetőleg magára mutatva int bennünket: *„Boldog, aki meg nem botránkozik énbennem.“*

Hát lehetséges az, hogy Jézuson bárki is megbotránkozzék? Igen. És pedig sokan. Nem szólva a hitetlenekről, akiknek az egész Jézus épen ezen tanítása miatt „dőreség“ és „botrány“, ott látjuk a keresztények nagy sokaságát, még a jó keresztények tömegét is, akik a kereszt és szenvedés súlya alatt elkeseredve legalább egy ideig zúgolódnak, szídni és káromolni is képesek azt a teljesen és egészen jó Jézust.

Oly kemény és terhes tanítás ez, annyira felháborodik a mi egész természetünk, amikor Jézus csak szólni kezd a keresztről hozzánk, csak megérint a jóságos kezében tartó szent kereszt fájával, hogy magok az apostolok is, akik pedig 3 éven át állandóan mellette voltak, az ő iskolájában tanultak, megborzadnak, tiltakoznak, megbotránkoznak, azon a jó Jézuson, akit különben sz. rajongással szerettek és követtek.

Mikor első ízben érinti Jézus a keresztről szóló tant apostolai előtt, felsikolt szívők s Péter, a főapostol egyenesen tiltakozik, szembeszáll Urával, Istenével, akit különben porba hullva imád. De Jézus is szent haraggal utasítja vissza Péter értelmetlenségét: „Menj hátra tőlem, te sátán (ellenkező, ily kemény kifejezéssel illeti őt!); botránkozásul vagy nekem; mert eszedet nem azokon járatod, mik *Istenéi*, hanem azokon, mik *emberekéi*.“

Kijelenti a Mester, hogy a szenvedés tana teljesen isteni; azt csakis a hit túlvilági fénye érti meg; az ember az ő pislákoló szemével ily magasba nem láthat.

Gondolkozzál itt velem, oh keresztény! Ugy tekints a keresztre, ugy nézd a szenvedést mint valami teljesen isteni, nagyszerű, legjobb, legmagasztosabb, legszentebb legjobb, legszebb, legboldogítóbb dolgot. Lényegesen isteni, keresztény dolog a szenvedés. Jellegzetesen krisztusi. Az üdvösség és boldogság isteni jegye. Aki vele van megkeresztelve, az, és csakis az isteni. Akin nincs e jegy, az pusztára emberi, sőt kevesebb: sátáni, a kárhozat jelöltje.

Nem csoda, hogy az Ur igen gyakran oktatta apostolait, híveit a szenvedés kiváló, isteni voltára. Újra és újra probálkozott, hogy megértesse magát hallgatóival. De bizony nem sekerült! Amikor másod, harmad izben is a szenvedésről tanít, az Irás tanusága szerint „nem érték e mondást és el vala födve előttök, úgy hogy nem fogják fel azt ... és nagyon megszomorodának.“ — Még amikor „különvéve a tizenkét tanítványt“ bizalmasabban beszél, akkor is ugyanaz az eredmény: „ők ezekből *mitsem* értének, és e beszéd el vala rejtve előttük, és nem érték a mondottakat.“

Sőt amikor beesteledett, amikor a Mestert szenvedni és meghalni látták, elfutának, hitökben meginogtak, úgy megkeményedett egyiknek-másiknak szíve, hogy gyenge hitében dacolni is merészkedett.

És mégis — ugyanakkor a türelmesen szenvedő Isten-ember keresztjénél megtér a lator, hivő lesz a százados, a nép mellét veri, az asszonyok szűz Máriával megállnak hitökben.

Némelyek emberi elfogult és kevély okoskodásaikkal megbotránkoznak a szenvedésen és boldogtalanokká lesznek; mások az isteni felvilágosítás alázatos értelmével sokat szenvednek a szenvedőkkel és szenvedéssel is boldogokká válnak.

Okulj! A szenvedéssel meg *kell* barátkoznod, mert *„Krisztusnak* is *szenvednie kellett“*, mennyivel inkább neked, te nagy bűnös. Nem érted? Alázatos lelkülettel járulj az örök szeretet Szívéhez és kérd a kegyelmet: Világosíts fel Jézusom, taníts engem meg a legnagyobb bölcseségre, miért is van ez így megmásíthatatlanul, hogy szenvedni kell? Miért hordod Szíveden is a keresztet, a tövis-koronát, a mély sebet?

„Boldog az, aki meg nem botránhozik énbennem.“

Nagybőjt IV. vasárnapi evangélium.

Szent János 6., 1—15-ig.

Az időben átméne Jézus a galileai tengernek másik partjára Tiberiás városának környékéből. És követi vala őt nagy sokaság, mivel látják vala a jeleket, melyeket cselekszik vala azokon, kik betegek valának. Felméne azért Jézus egy hegyre, s ott ül vala az ő tanítványaival. Közel vala pedig húsvét, a zsidók főünnepe. Felemelvén azért Jézus szemeit és látván, hogy igen sok nép összegyülne hozzája; mondá Filepnek: Honnét veszünk kenyereket, hogy ezek egyenek? Ezt pedig mondja vala kisértvén őt; mert ő tudja vala, mit volna cselekedendő. Felele neki Filep: Kétszáz pénzáru kenyér nem elég nekik, hogy kinek-kinek közőlök csak valami kevés jusson is. Mondá neki egy tanítványai közől, András, Simon Péternek bátyja: vagyon itt egy gyermek, kinél öt árpakenyér és két halacska vagyon; de ez micsoda ennyi népnek? Mondá pedig Jézus: telepitsétek le az embereket; mert sok széna vala azon a helyen. Letelepedének azért számszerint mintegy ötezer férfiak. Vevé azért Jézus a kenyereket és halakat adván, osztá a tanitványoknak és a tanítványok elosztá a letelepedetteknek. Hasonlóképen a halacskákból is amennyit csak kivánnak vala. Minekutána pedig eleget ettek volna, mondá tanítványainak: szedjétek fel a maradékdarabocskákat, hogy el ne vesszenek. Felszedék azért és tizenkét kosarat töltének az öt árpakenyér hulladékaiból, melyek megmaradtak vala azokból, akik ettek vala. Azon emberek tehát szemlélvén a csodatételt, melyet cselekedett vala Jézus, mondának: Bizonyára ez ama próféta, ki e világra jövendő váratik. Ugyanazért Jézus észrevévén, hogy készülének egybegyülekezni s őt erőszakkal királynak tenni; ismét eltávozék maga egyedül a hegyre.

1. „Ez nagy Szentség valóban!“ — A Krisztus által rendelt hét szentség közül csak az Oltáriszentséget nevezi az Egyház nagynak. Miért? Nem nagy dolgot művel-e velünk az Úr a keresztségben, mikor gyermekéül fogad minket és lelkünkbe rejti a megszentelő malaszt gyöngyét avval a forró óhajjal, hogy az veszendőbe ne menjen soha? És hogy ez meg is valósuljon, megerősít minket a Szentlélek hét ajándékával a bérmálásban. Kimondhatatlanul nagy jótéteményben részesülünk a gyónásban, mert elengedtetnek a pokolbeli örök büntetések. Hogy a penitenciatartás szentségének bámulatos hatását kellőkép méltányolhassuk, látnunk kellene a pokol tűztengerét, ismernünk kellene az alvilág börtönét összes gyötrelmeivel együtt. Ki volna képes felfogni teljesen az egyházirend hatását? Általa gyarló teremtmény, a pap hatalmat nyer a lelkek felett, sőt még Krisztus sz. teste-vére felett is. „Kevéssel tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg őt.“ S mégis csak az Oltáriszentségről mondja az egyházi ének: Ez nagy Szentség valóban.“ Miért? „Együtt van itt test és vér, Mely minden kinccsel felér“, „Bizonyára te elrejtett Isten vagy, Israel üdvözítő Istene.“ „Nem cselekedett így semmi más nemzettel és azoknak nem jelentette ki itéleteit.“ Nemde, azt kellene joggal várnunk, hogy a katholikusok mindenkoron a legmélyebb tisztelettel és legbensőbb szeretettel fognak hálálkodni ezen nagy Szentségért? És ime, találkoztak sokan, akik az oltárszekrényre mutatva kimondják az ismeretes szavakat: Ez kemény beszéd, ki képes ezt elhinni?. **Ezért** művelte Krisztus a kenyérszaporítás nagy csodáját.

2. A kenyérszaporítás tagadhatatlan ténye által a természet legfőbb Urának, tehát Istennek bizonyult be. Tekintélyénél fogva megköveteli joggal, hogy szavát feltétlenül igaznak tartsuk, ne merje azt kétségbe vonni senki sem, jóllehet nem értjük meg teljesen a kinyilatkoztatott tant. Jól mondja Kempis Tamás: „Ha nem érted s nem foghatod meg, amik alattad vannak (a természeti dolgokat), hogyan érhetnéd fel ésszel azokat, mik feletted vannak? Isten többet bir megtenni, mint ember eszével felérni. Hogyha olyanok volnának Isten művei, hogy emberi ész azokat könnyűszerrel felérhetné, úgy nem mondhatnók azokat csodálandóknak és megfoghatatlanoknak!

A sok töprenkedés helyett sokkal célszerűbb a szívtisztaságra nagyobb buzgalommal törekedni és azt meg is őrizni. Itt is érvényesül az örök Igazság szava: „Boldogok a tiszta szivűek, ők meglátják az Istent.“ Isten megparancsolja az állapotbeli tisztaságot az ifjúságnak és a hitveseknek, eltiltja még az öntudatos parázna gondolatot, érzelmet, kívánságot is. Erre természeti erőnk

„A Szív“ előfizetési ára egész évre 3 korona. Tömeges rendelésnél 50 példánytól kezdve 20 százalék kedvezmény. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. szám.

nem elégségesek. A komoly törekvésű ember felsóhajt: Uram! minden oldalról körülvesz az ellenség. Adj erőt, küldj felülről segítséget! A válasz pedig így hangzik: Jöjjetek, hozzám mindnyájan, kik fáradoztok, én megenyhítlek, megerősítlek titeket. „Jertek, egyétek az én kenyeremet és igyátok a bort, melyet nektek elegyítettem." Prov. 9. 5.

3. A csodálatos kenyérszaporítást Üdvözítőnk puszta akaratával vitte végbe. Emberileg szólva: semmi fáradságába sem került, nem is Ő osztotta ki a kenyeret, hanem apostolai. Az angyali étel elkészítése Neki igen sok áldozatába került. Kereszthalála által érdemelte ki számunkra ezt a nagy kegyelmet. Valahányszor a sz. áldozáshoz járulunk, a kereszt fának legédesebb gyümölcseit élvezzük. Illő és méltányos tehát, hogy hálaadással e nagy szeretetlakomáért mi is megkedveljük a szenvedést. Ne gondoljunk ismét rendkivüli szenvedésekre, hanem szeressük a mindennapi házi keresztet, első sorban azonban az erényes élettel elválaszthatatlanul összekötött önmegtagadást. -- A családi békének állandó, zavartalan élvezete, teszem, mennyi és mily hősi önuralmat követel a hitvestársaktól, a gyermekektől. Majd a kevélységet, majd a szeretetlenséget kell leküzdeni; ma az önzést, holnap a gyanút és féltékenységet kell megfékezni; az egyik családtagnak a takarékosságot kell jobban gyakorolni, a másiknak ismét a munkaszeretetet kellene inkább ápolnia. Mindenki bevallja, hogy a családi béke szép rózsához hasonlít, amely kellemes illatával a ház összes lakóinak szívét megörvendezteti, de nincs mindenkinek bátorsága a tövisek okozta szenvedések elviselésére: az önuralomra. Ezt bárki merítheti Jézus erős Szívéből. Az végzi legjobban a hálaadást, aki napközben legyőzte a felmerülő akadályokat.

A gyermekek husvéti gyónása és áldozása.

Erről a tárgyról előbbi cikkünk befejezéseül miheztartás végett leközöljük az összes tudnivalókat, amelyeket b. e. X. Pius pápa nyolc pontban foglalt össze, a nm. magyar püspöki kar pedig tíz pontban adta meg a gyakorlati utasításokat.

Minden szülő, nevelő tartsa kötelességének e súlyos parancsokat tudomásul venni, főleg azok, akik sz. beszédekre nem járhatnak, nehogy gyermekeik ártatlanságának korai elrontása kisértetképen kövesse őket egész életükön át s kemény vádoló legyen annak itélő széke előtt, ki mondotta: „Aki pedig megbotránkoztat egyet e kisdedek közül, kik énbennem hisznek, jobb annak, hogy malomkő köttessék nyakára és a tenger mélységébe merítessék." (Mt. 18., 6.)

A pápai rendelet 1. pontja a *kort, az időt* határozza meg. Ugy gyónni, mint áldozni köteles a gyermek isteni parancsból, amikor *eszével kezd élni* úgy a *hetedik* év körül, esetleg azon felül vagy akár azon alúl. A magyar püspöki kar kiegészítésül elrendeli, hogy minden más szokást mellőzve, ezentúl a gyermekek az *elemi iskola harmadik* osztályában gyónjanak és áldozzanak, sőt megfelelőbb, ha azt teszik már a *második osztályban.*

A 2. és 3. pont *a hittani ismeretről és az áhitatról* szól. Előírja, hogy a hitnek *teljes és tökéletes* ismerete *nem* szükséges, hanem elég, hogy a gyermek az üdvösségre elkerülhetetlenül szükséges igazságokat korához mérten megértse, és gyermeki módon ájtatoskodjék. Az egész katekizmust azonban később megtanulja.

Magyarázat. Hogy gyermekded, jó lelkülettel és nagy haszonnal gyónhassanak és áldozhassanak a kicsik, ennyit kell *néminemüleg* érteniök: a keresztvetést — Atya, Fiu, Szentlélek (de nem a Szentháromság titkát, mert azt senki eszével meg nem értheti); ki volt a Jézuska, ki volt a Szűzanya; mi az a szép mennyország és az a borzalmas pokol; a bűnről — mi az a rossz (hamar észreveszi a gyermek, hogy ha hazudott, engedetlenkedett, dacolt, mérges volt, elcsent valamit, verekedett, veszekedett, rosszul cselekedett, — bizony nagyon is megérzi, ha valami szemérmetlenség történt körülette, vele — még ha nem is tudja világosan, mi az, — szóval a gyermeki bűnök rosszaságát hamar megérti); azután kis magyarázat hozzá, hogy ezek miatt haragszik a Jézuska, őt megsértette, kikap tőle, úgy mint a mama is haragszik, megdorgál és kikap tőle a rossz gyermek ezek miatt, de ha bánja és bocsánatot kér, és megigéri, hogy megjavul, akkor megbocsát a mama és papa, épúgy a Jézuska is; az megtörténik a sz. gyónásban, ahol a pap bácsi Jézuska helyett van, s ha neki a gyermek mindent őszintén megmond, s előtte a Jézuskától bocsánatot kér, sajnálja, hogy rossz volt, megigéri, hogy ezentúl jó lesz, akkor újból szereti őt a Jézuska. Aki hazudik, arra még jobban haragszik a Jézuska. Ennyi a gyónásról. (Nagy penetenciát nem kell adni. Legjobb, ha a lelkiatya maga végzi el velök. Hisz szigoruan az sem szükséges, hogy az imádságokat tudják. Elég ha velök mondják: Jézuskám, szeretlek nagyon, bocsáss meg! Szűzanyám segíts meg. Néhány fohászt mondassunk el velök és a sz. áldozást ajánlják fel elégtételül.) Azután a sz. áldozás ismerete: Hol van a Jézuska? Égben, templomban. Hol a templomban? A sz. ostyában. Jó nekik megmutatni közelről. Itt van. Ő mindenható. Ide rejtőzött el, mert szereti a gyermekeket. Vágyik lelkökbe, szívökbe szállni. Azért vesszük a szánkba a sz. ostyát, lenyeljük, s a Jézuska a szívünkben van. Mennyi sok ajándékot hoz a Jézuska karácsonykor, ugy-e? És te mégsem látod a Jézuskát. Így a sz. ostyában sem látod, mikor szívedben van, nem látod, mégis ott van és sok, sok lelki ajándékokat tesz a szivedbe, habár nem látod. De ez úgy van; mert a Jézuska mondta. A sz. áldozás előtt és után azért nagyon kérd a Jézuskát, hogy legyen a szívedben, hogy te jó, szép, ártatlan maradj! (Igen helyes, ha párbeszédesen imádkozva áldoztatjuk a gyermekeket és versikéket tanulnak be a Miatyánk, Üdvözlégy, Hiszekegy mellett.)

A 4. és 5. pont rendelkezik, hogy egyházi és világi felnőttek, akikhez tartozik, komolyan hajtsák végre a pápai utasításokat, sőt évente egyszer vagy többször a gyermekek egyetemes (közös) sz. áldozását rendezzék, amelyen mások is, nemcsak az első áldozók vegyenek részt.

A 6. pont utasít, hogy a gyermekek az első sz. áldozás után többször, ha lehetséges, mindennap is áldozzanak. Gondoskodjanak arról, hogy a gyermekek a nyilvános hitoktatásokon résztvegyenek, vagy másképen intézkedjenek, hogy sz. vallásukat megtanulják, mert az súlyos kötelesség.

A 7. és 8. pontban azt a szokást megtiltja a Szentatya, hogy a gyermekeket a jelzett korban meg nem gyóntatják és meg nem áldoztatják; még *fenyíték* igénybevételével is fel kell lépni ezen hiba ellen. A legszigorúbban kell eljárni azok ellen, kik a jelzett korban levő gyermekeket súlyos betegség esetén a *betegek szentségeivel* el nem látják.

Mily komolyan veszi az Egyház ezen rendeletét, kitetszik abból, hogy

a) azt a népnek húsvét táján fel kell olvasni nemzeti nyelvükön;

b) a világ püspökei ötévenkint a rendelet végrehajtásáról beszámolnak a pápának;

c) a magyar püspöki kar kötelezi a papságot, hogy minden más rossz szokás és felfogás ellen küzdjenek és cselekedjenek, s évente a rendeletek végrehajtásáról a püspöki hatóságnak beszámoljanak.

Megesik az gyakran, hogy vannak gyerekek, akik 4-5 éves korukban birnak már oly beszámíthatósággal, mint amilyet a Szentatya meghatározott. Ez esetben még ha a gyermek nem is jár iskolába, írni, olvasni semmit sem tud, elvégezvén vele a jó mama vagy papa vagy éltesebb testvére az említett előkészületet, vezessék egyedül is a sz. gyónáshoz és áldozáshoz.

A gyermekek korai áldozása, még inkább azok gyakori sőt naponkénti áldozása sz. hitünk azon cikkelyén, dogmáján alapszik, hogy a szentségek, — nevezetesen az Úr Jézus a legm. Oltáriszentségben, — nem azért hasznosak, nem azért működnek bennünk elsősorban mert *mi értjük*, mert *mi ájtatoskodunk*, hanem mert önmagokban erejök van, csak ne legyen bennünk akadály, amely az élők szentségénél *a súlyos bűn.* Tehát az a gyermek, akiben nincs súlyos bűn, még ha semmit sem tenne maga, haszonnal áldozhatik, mert tesz az Úr Jézus, tisztítja lelkét, megőrzi ártatlanságát — és ezt csakis az Ur Jézus teheti meg, más senki.

Az első pénteki ájtatosság gyümölcsei.

P. Vermeers, a híres belga jezsuita tanár és iró 5 pontba foglalja a nagyigéret gyümölcseit:

1. a gyakori szentségvétel és a mindennapi áldozás iskolája;
2. a lelkiélet, a bűnmentes, a liliomos hitélet melegágya;
3. a bűnök közeli alkalmainak kerülése, a kisértések sikeres legyőzése, a szenvedélyek gyökeres kiirtása;
4. a családi, társadalmi békeszeretet kiapadhatatlan kristálytiszta forrása; egymás gyengéinek békés, türelmes elviselése; az önzetlen, előzékeny, találékony felebaráti szeretet;
5. az igazi mély alázat, szegénység, szenvedés, megaláztatás epedő lángszerelme, keresése; az önzés, kényelem, a hiúság ábrándjaitól teljesen mentes tiszta isteni szeretettől égő áldozatos szerafi élet, mely sértést nem ismer és senkit meg nem sérthet, csak az isteni Szívből, Szívért él, ég míg fel nem emésztődik a tiszta mennyei tűz izzó lángjaiban.

Első péntek áldásai.

Scherer Jakab, P... lelkészre igazán tanulságos beszámolót írt nemrégiben az első péntek megüléséről, bő áldásáról:

Eleinte én is tulságosan maradi párti voltam és Tamás lelkülettel, ha nem is kétkedően, de nagyon is tartózkodva olvastam, hallottam a nagy igéretről. De a kiváncsiság fúrt és a kisbiró se hagyott bennem nyugtot. Elolvastam b. Alacoque „Önéletírását", „Leveleit" és egyszersmind tanulmányoztam az Egyház nyilatkozatait ezekre vonatkózólag. Midőn b. e. IX. Pius és XIII. Leó pápa körleveleit olvastam, és Alacoque Margit boldoggáavatását, mint a sz. Szív tiszteletét illetőleg, eloszlott minden ború. Ép a nagy igéret buzgó meghonosításában ismertem fel a lassú, de biztos átmenetet kissé közönyös és kevéssé megroppant erkölcsű hiveim számára a gyakori sz. áldozás megszokásához. S mi történt? Kezdtem az iskolás gyermekekkel és egy néhány mintabuzgó hivőmmel. Csakhamar többen szegődtek a marék csapathoz. Lassan kétszázra emelkedett számuk. S ma? Délutánonként bejárom mindennap sorra majd ezt a völgyet, majd a másik hegyhátat, — mert hivőim szétszórtan lakják e kietlen hegyes vidéket, — az első péntek körül házukban, avagy szép időben még útközben is, a földeken kérik, hogy hallgassam meg sz. gyónásukat, hogy ők zavartalanul, nem sok időt vonva el sürgős munkájuktól mégis sorra megáldozhassanak az első pénteken. Egyes családok arról gondoskodnak egész éven át, még télen is, hogy legyen élővirág első pénteken a sz. Szív oltárán, mások fényes gyertyalángterrel kedveskednek az Üdvözítőnek, ismét mások az oltár és a sz. miséhez szükséges fehérneműk mosását vállalják magukra. A leggazdagabbak vetekednek a votiv Jézus Szíve mise előzetes biztosításán maguknak. Gyönyörű Jézus Szíve miseruhával lepett meg egy izben X. polgárnő.

És az eredmény! kézzelfoghatóan csodás! Amióta felvirult ez ájtatosság, nincs egy szál törvénytelen gyermek, se öngyilkosság, botrányos veszekedés, részegség — pedig azelőtt sajnos, ha nem is sürűen, de volt. A káromkodás is ritka. Misemulasztás hallatlan. Megtérült sok igaztalanul elcsent dolog is!

Ime, akik a sz. Szív képet nemcsak a házban függesztik fel, hanem azt hivőik szíve közepébe teszik, azokat megáldja és sz. Szívébe zárja úgy, hogy ki nem engedi onnan soha. Én Reá bíztam, neki ajánltam fel falum minden hallhatatlan lelkét, így a felelősség jórészben rólam elhárul és bizton, ha előbb nem, a halál óráján érezni fogom, mily könnyű lesz a Jó Pásztornak beszámolni a reám bízott juhocskákról.

Havi első péntek és vasárnap.

A kalendárium szerint gyakran előbb van a hónap első vasárnapja mint az első péntekje. Így lesz az idén is. Első vasárnap április 2-án lesz, az első péntek pedig április 7-én. *Kétely* merült fel, hogy melyik ilyen esetekben az az első péntek, amelyet Jézus Szívének szentelünk általában, de különösen a nagy igéret kegyelme elnyerése végett.

Válasz: tekintet nélkül arra, hogy a havi első péntek van-e előbb vagy az első vasárnap, mindig a kalendárium szerint kell berendezkedni. Az az első péntek, amely a hónap elsejét is beszámítva dátum szerint a hó első péntekje, lehet az maga a hónap elseje is, ha

péntekre esik; ha a hónap első vasárnapja pedig az a vasárnap, amely a hó elsejétől dátum szerint az első vasárnap. Az idén a hó első vasárnapja ápr. 2-ika; a hó első péntekje ápr. 7-ike.

Az idei első péntek (ápr. 7-ik) azért is igen nevezetes és annak különösebben ájtatos megülésére serkent, mert az első Nagypéntek, amelyen Jézus Krisztus meghalt és szentséges Szívét a lándzsa megnyitotta, épen április hetedikére esett, ez pedig a hó első péntekje volt. Az tehát a nyitja az Úr forró óhajának, miért akarja Szíve tiszteletére minden hónap első péntekjét velünk megületni: mert Nagypéntek április hó első péntekje volt. Szíve szeretetéből ekkor halt meg értünk.

A Nagykilenced III. péntekje.

F. évi április 7-én, mint a hó első péntekjén fogjuk harmadszor megostromolni az Úr kegyes Szívét, ajándékozza meg népeit a boldog béke áldásaival.

Jertek férfiak, nők, ifjak és gyermekek! Nemes szívetekbe zárjátok be király Őfelségétől kezdve az utolsó koldusig a szenvendő hazát, észak és dél, kelet és nyugat harcvonalainak minden hős katonáját.

A nők ne feledkezzenek meg arról, mit üzent nekik XV. Benedek pápa.

Sz. lelki gyakorlatok lesznek április hó 10—16-ig a Jézus Szíve-templomban urak és férfiak részére d. u. 6 órakor és esti 8 órakor. Jertek főleg ti férfiak bűnbánatot tartani, mert főleg a ti büneitek miatt sujt mindnyájunkat a megsértett szent Isten. A férfiak büne ugyanis nemcsak személyes bűn, nemcsak magánügy, de mert ők a tekintély képviselői, az ő büneik kifelé Isten előtt a család, a társadalom, az ország közjogi alapján a teljes felelősség egész sulyát hordozzák magukban. Éva büne nem árthatott nekünk, hanem csak Ádámé, aki a jog alapján felelős képviselőnk volt.

Az őskeresztény Egyházszervezete.

Az őskeresztény Egyház szervezetének alapját maga az Üdvözítő vetette meg, mikor megalapította a pápai, a püspöki és a papi hatalmat. Az egyre fejlődő és kiterjeszkedő Egyháznak volt a feladata ezt az alap szervezetet tovább fejleszteni.

Hogy már az őskeresztény Egyháznak első idejében élesen elválasztották a papi rendet a világiaktól, arra az egyháztörténelem fölös bizonyítékokat nyújt.

Az Apostolok cselekedeteiben szent Pál megkülönbözteti az egész nyájat a püspököktől, akiket a Szentlélek arra rendelt, hogy az Isten Egyházát kormányozzák. (Ap. cs. 20. 28.) Római Kelemen 90. körül szembehelyezi a laikus embert a klerussal és azt tanítja, hogy az apostolok Isten rendelése szerint püspököket és diakonusokat rendeltek a hivők fölé. Antochiai szent Ignác fölszólítja a szmirnaiakat, hogy tiszteljék a diakonusokat, akiket Isten rendelt erre a célra. Alexandriai Kelemen szent János apostolról írja, hogy Ázsiába utazott püspökök rendelésére, új hitközségek fölállítására és hogy „a Szentlélektől neki kijelölt embereket a klerusba fölvegye“ (Euseb. 3. 23. 3.). Tertulliánus szeméreveti az eretnekeknek, hogy nem tartják be a klerus és világiak közötti különbséget (De praescr c. 4.1.)

Megvolt tehát a legelső időkben is a külön papi rend, melynek Isten rendeléséből az Egyház kormányzata volt a joga és kötelessége.

A klerusnak szervezete kezdetben episcopalis vagyis püspöki volt. Az ujonnan alapított egyházközségeknek a vezetését episcopusra, püspökre bízták, amíg az egyházközség lélekszáma alacsony volt, elég volt oda a püspök maga is. Nagyobb egyházközségben a püspököknek a diakonusok voltak segédeik. Az egyházközség hiveinek szaporodtával szükség volt már a presbyterre, papra is.

Igy a klerus három rangfokozatra tagozódott. Voltak püspökök, papok és szerpapok.

Már a legelső apostoli atyáknak írásai bizonyítják, hogy az ő idejükben meg volt már többfelé együtt és egyszerre a klerus három rendfokozata. Igy volt ez Korintusban, Ephezusban, Philadelphiában stb; a három rangfokozat közti különbséget erősen hangsúlyozzák már Római Kelemen, Antiochai Ignácz és később Tertulliánus.

A püspök volt az egyházközségnek a feje, lelkipásztora; ő képviseli kifelé a hivőket, ő vezette az Istentiszteletet és a szentségek kiszolgálását. Ő az Egyház központja és egységének kifejezője.

A papok, a püspök tanácsosai és segédei, akik a püspök elfoglaltsága és akadályoztatása esetén őt helyettesítették. Azonban mint antiochiai szent Ignácz írja, a püspök nélkül nem volt szabad sem keresztelniök, sem az agapét (szeretet-lakomát) megtartaniok. Nagyobb önállóságra és fontosságra csak a falusi plébániák alakulása után jutottak.

A diakonusok rendjét maguk az apostolok alapították, antiochiai szent Ignácz és római Kelemen szerint Isten rendeletére. Eleinte az volt a feladatuk, hogy az agape, a szeretetlakománál az asztalnál szolgáljanak. Később ők gondozták a szegényeket és az egyházközség pénztárát. Az Istentiszteletnél is szolgáltak, áldoztattak, kereszteltek. Az első időben csak hét diakonus volt és ettől a számtól nem akartak eltérni. Azonban nagyobb városoknak egyházközségeiben szükséges volt több segéderőre. S ezért kellett megalkotni az alsóbb rendeket.

Már az apostoli idők vége felé találkozunk alsóbb rendű papsággal, de csak 250 körül találjuk teljesen kifejlődve az alsóbb rendeket. Rómában meg voltak az exorcisták — ördögűzők, — akik eredetileg olyan világiak voltak, akik részesültek a Szenlélek külön kegyelmében, a karizmákban. Később ők gondozták a bélpoklosokat. A lectorok —felolvasók,— akik az apostoli idők evangélistáinak utódai. Ők őrzik és olvassák föl a szentírásokat. Az elsőszázad végétől említik őket. A harmadik század elsőfelében Rómában van már hét subdiakonus, valószínüleg, hogy a hét diakonussal Rómának mind a tizennégy kerületére jusson egy előljáró. Vannak akolithusok — gyertyagondozók. — Keleten nem ismerték ezt az alsóbb rendet. És végre vannak ostiariusok — ajtóőrök. — Valamennyi alsóbb rendet csak a legnagyobb egyházakban találhatjuk együtt és egyszerre. Igy Rómában, Alexandriában, Karthágóban stb.

Arra, hogy valaki a papirendbe fölvétessék, a karizmák-lelki ingyen adományok — idejének elmultával bizonyos előképzettség kellett. Erről a püspökök gondoskodtak. Ahogy az Üdvözítő az apostolokat és ezek az ő tanítványaikat a velök való folytonos érintkezéssel készítették elő hivatásukra, ugyanúgy tettek eleintén a püspökök is. Az előkészítés fokról-fokra történt. Csak az emelkedhetett magasabb rendbe, aki az előtte levő alacsonyabban bevált. Mikor a kereszténységnek tudományos védekezésre is szüksége lett, gondoskodtak a klerikusok számára megfelelő iskolákról. A második század második felétől kezdve találjuk említve a katecheta iskolákat Rómában, Alexandriában, Antiochiában és a palesztinai Caesáreában. Ezekben az iskolákban a növendékek a kereszténység tudományos megvilágítása mellett a világi tudományokat is tanulták.

A papirendbe az ős Egyház idejétől fogva csak a püspökök vehettek föl jelölteket. A fölvételnél, sőt a magasabb rend föladásánál, mint tanuk jelen voltak a hívők, akik egyuttal bizonyságot tehettek a jelölt méltó voltáról. A papok és diakonusok beleegyezésük jeléül a püspökkel együtt föltették kezüket a fölszentelésnél a jelöltre. Az első századoktól voltak alkalmatlansági esetek (irregularitas), melyek valamely jelöltet kizártak a papirendből. Igy a niceai zsinat (325) előtti időkben nem lehetett klerikus, aki kétszer házasodott, neofita (új keresztelt, hitújonc) vagy csak súlyos betegségében megkeresztelt (klinikus) volt. Továbbá az ördögtől megszállott és aki önmagát megcsonkította, aki súlyos bűnt követett el; aki azelőtt eretnek vagy szakadár volt és végre, aki a világi hatalomtól függött, mint katona, rabszolga vagy hivatalnok.

A püspököket kezdetben az apostolok jelölték ki. Később választották őket. Cyprián azt mondja, hogy az isteni hagyomány és az apostolok idejéből való szokás szerint, a püspök választására majdnem mindenütt, összejönnek az illető tartomány többi püspöke és a nép jelenlétében, mely a jelölt méltó voltáról legjobban bizonyságot tehet, maguk a püspökök választják meg az új püspököt. A gyakorlat az volt, hogy püspök szentelésnél három másik püspöknek kell eljárnia. Ezt a gyakorlatot a niceai zsinat törvénnyé avatta.

A papság a maga mindennapi megélhetéséért, ha egyébként vagyontalan volt, szent Pál példájára (Ap. Cs. 20. 24.) keze munkájával dolgozott. Voltak földmívelő, iparos, sőt kereskedő papok is. Ez utóbbi foglalkozás sok visszaéléssel járt, azért az elvirai zsinat (300) korlátozó intézkedéseket tett. Az egyházi vagyon is korán jelentkezett, de főleg Krisztus szavai nyernek érvényesülést, hogy a munkás megérdemli az ő bérét és az egyházközség kötelezi magát a papjai eltartására: gyüjtés, önkéntes adományok, a tizednek önkéntes megadása szolgáltak erre a célra. A közös pénztárba begyült adományoknak szétosztása eleinte a püspöknek belátásától függött. Később szabályozták ezt a kérdést is a törvények.

HITVÉDELMI A. B. C.

I: Isten.

„Ha Isten volna, sok dolog másképp volna a világon.“

1. Hát! Azt épen te tudod megmondani. Te bizonyosan jobban is értenél a világ kormányzásához, mint a jó Isten! — Kár hogy nem tesznek meg istennek egy 36 órára! Mi volna akkor másképp a világon? Nem volna akkor baj, betegség, halál, szenvedés, szegénység, háború? De vajjon az Isten csinálta-e mindezt? Nem teremtette-e ő az embert minden bajtól menten? Nem az ember bűne okozott-e minden bajt? Nem az emberek kapzsisága, szenvedélye, szeszélye okoz-e annyi irigységet, kizsarolást, szenvedést, vérontást? Te magad nem okoztál még másnak szenvedést soha? S akkor még te beszélsz? Javítsd meg előbb tenmagadat s aztán tarts a jó Istennek oktatást arról, hogy hogyan kellene kormányoznia a világot!

2. De hát miért engedi meg az Isten ezt a sok bűnt a földön? — Nagyszerű beszéd! Hát mit tegyen? Dróton ráncigálja fel az embereket az égbe? A lókötőket is? a gyilkosokat is? az uzsorásokat is? *Kényszeritsen* minden embert az üdvösségre érdeme nélkül is? Mi marad akkor az emberi szabadságból, természetből? Nem sokkal természetesebb, okosabb, helyesebb-e igy, hogy Isten az embert *szabad akaratjára* hagyja e földön, hadd tegyen jót vagy rosszat a saját természete és elhatározása szerint, ő meg majd leszámol vele a végső napon s majd elbánik vele érdeme szerint egy egész örökkévalóságon át!

3. Akik azt képzelik, hogy az Istennek azonnal közbe kellene lépni, valahányszor valami nagy baj vagy rendetlenség vagy háború van a világon, azok felejtik a régi közmondást, hogy „az Isten malmai lassan őrölnek.“ Lassan, de biztosan! Minek csapjon a jó Isten azonnal az emberek közé, mikor van elég ideje: egy egész örökkévalóság van arra, hogy rendet teremtsen köztünk! Ómaga, Krisztus Urunk mondta, hogy a vetés ura az itélet napjáig együtt hagyja vetésében a buzával együtt a konkolyt is. Hisz ép ez az élet célja a földön, hogy a sok baj közt elváljék, ki micsodás? Ki érdemes örök üdvösségre, ki való örök kárhozatra? Majd eljön a leszámolás napja, majd elveszi jutalmát a jó, s büntetését a gonosz, majd elhangzik az a mindent elrendező, mindent egyensúlyozó isteni szózat: „Jöjjetek Atyám áldottai s birjátok a kezdettől nektek készített országot!“ És az a másik: „Távozzatok tőlem, átkozzottak, az örök tűzre, mely a sátánnak és követőinek készíttetett!“ Ne féljünk, nem fog ott hiányozni senki — a hitetlenek sem!

TÁRCA

A vakok látnak.

P. Svensson izlandi származású jezsuita atya, a *„Nonni és Manni“* szellemes irója s főhőse, a karácsonyi ünnepeket Weingartenben töltötte, hogy a német fogságba került francia sebesülteket vallási vigasztalásban részesítse. Ime, egy töredék rendkivül érdekes s tanulságos magán feljegyzéseiből.

...Erre meglepetés következett. Mialatt barátságosan elcsevegtem az engem körülálló franciákkal, két katona — lassan s óvatosan fiatal sebesültet vezetett közénk. Hosszú, fehér hálóköpenyben burkolózva. Fején széles, fehér kötés. Társai nyomban utat — nyitnak úgy, hogy könnyen elém érhetett. Megragadtam kezét, miközben meleg részvéttel kérdeztem tőle. Barátom, hova való? — Párisi vagyok, atyám. Párisban is született? — Igen, s eddig ott is töltöttem életemet. — És most meg van sebesülve... Nemde a fején.? Kényes a seb? — Oh Atyám, a szemem! A szem? és mind — a kettő? Hogyan halad a gyógyulás? — Oh Atyám, gyógyulásról nem lehet szó. Mindkét szemem oda van. — Megrendültem, s szemeimet a még egészen fiatalnak látszó emberen legeltettem. Kis szünet következett. — Elhiheti nekem, atyám, keserű dolog ez reám nézve. — Annyira meg valék indulva, hogy alig tudtam mit is szóljak. Még is csak borzasztónak tünt fel az nekem. — E fiatal embernél... Midőn ismét szavakat találtam, megragadtam mindkét kezét: *Kedves jó barátom, hány* éves ön? — Huszonöt éves vagyok. — Fiatal, tetterős férfi, — vak egész életére, — ez mégis megrendítő! Hogy történt a dolog? kérdém őt tovább. — A csatatéren ért a golyó. A jobb halántékon hatolt be s kiragadta a jobb szememet, erre áttörte az orrcsontot épen a két szem közt, szétroncsolta a bal szememet, s aztán keresztülfurta a balhalántékot, így beszélte el. Mélyen meg voltam hatva, hogy szólni se tudtam, csak szorongattam a szegénynek mindkét kezét. — Ha készen van atyám a többiekkel, — folytatta a vak,— beszélhetnék külön önnnel? — Nagyon, de nagyon szlvesen, kedves barátom — felelém neki. És minthogy amúgy is már majd mind a 300-al egy-két szót váltottam, kézen fogva a szegény vakot, — s barátságosan üdvözölve a körültem összegyülteket, elindultam vele. Nyomban elkezdett ő is beszélni és pedig jellemző francia élénkségével. — Ugyan, nem látok semmit, de azt tudom, hogy itt balfelől egy szoba van, ott zavartalanul beszélgethetünk. — Némi tapogatás után meg is találta az ajtót. Bementünk. Székre ültettem, s magam mellette foglaltam helyet. Beszélgetésünkből — a vak engedélyével, a következőket közölhetem. — Mennyire örülök kezdé, hogy ön idejött. — Azt hiszem ön segíthet rajtam. Oh mennyire szerencsétlennek érzem magamat. Gondolja csak meg, vaknak lenni az én koromban. Olykor úgy tünik fel, hogy az életnek nincs reám nézve már semmi értéke. De tudja ön, atyám, hogy mi az én véleményem? Én azt hiszem, Isten azért vette el tőlem a külső látást, hogy a belsőt visszaadja. — Mikor itt voltam vak (s most szivére mutatott), nem is gondoltam vele; most itt vagyok vak (erre szemeire mutatott), s ez elviselhetetlennek tünik fel nekem. De mégis azt hiszem, jobb ha az ember a belső szemeivel lát, mintha a külsőkkel. Nem gondolja atyám? — Igen, barátom, teljesen az az én hitem is. — Erre már az én könnyeim is csordulni kezdettek. Nem kellett rejtegetnem. Úgy se látta. — Igen, atyám, nekem jámbor emberré kell lennem; egészen jámborrá, olyanná, mint első sz. áldozásomkor voltam 12 éves koromban. Ez az egyetlen dolog, ami rajtam segíthet. — Ez az egyedül helyes — felelém neki. De tud ön valamit a vallástanból? Oktatták önt erre fiatal korában? — Úgy van atyám, nekem igen jó s buzgó anyám volt, ki mindig buzdított, hogy jó legyek. El is küldött a templomba, a vallásoktatásra. A francia iskolában nincs vallásoktatás. Engedtem is magamat vezettetni, mig csak 12 éves nem lettem, s az első sz. áldozáshoz nem járultam. Erre kijárva az iskolát Páris egyik külvárosában iparos műhelybe kerültem. Ez időtájt anyám is meghalt. Ettől fogva már nem voltam templomban. De most gyónni szeretnék s holnap sz. áldozáshoz járulni. Ez lesz első gyónásom s áldozásom édes anyám halála óta. — További beszélgetésünk folyamán észrevettem, hogy a vallási alapigazságokból még elég sok megmaradt emlékezetében. Ajánlottam neki, hogy keressen valakit, ki őt bővebb oktatásban részesíti. — Már meg is tettem atyám — felelé. — S ki van ebben segítségére? Egyike a három jóságos német ápolónővéreknek. Igen jó ez a nővér. Igen szent ez a nővér. Egészen olyan, mint az én édes jó anyám volt. O adta a tanácsot is nekem, hogy önhöz forduljak. — Részemről mindent megtettem, hogy a szegény vakot jó feltételeiben megerősítsem. A többek közt így szóltam hozzá. Meg lehet győződve, hogy Isten e csapást csupa szeretetből bocsájtá önre, hogy önt szerencséssé tegye. Mindnyájan keressük a boldogságot, de még senki sem találta meg azt a külső érzéki világban. Ön sem találta volna azt meg, édes barátom, még ha Isten mindkét szemét is meghagyta volna. Itt csak szomorúság s nyomor ami osztályrészünk. A szerencsét csak bensőnkben, szivünk mélyén, jólelkű szeretetben találhatjuk fel. És ha megmarad jó feltételeiben, ön is részese lesz ama boldogságnak, melyről most sejtelme sincs, mely sokkal nagyobb, mint a világ minden öröme s bármi élvezete, amit ön Istentől távol talált. — A vak melegen szorongatta kezeimet, miközben beszéltem vele. — A reggeli elmélkedésemben sz. Pál következő szavait olvastam: Szorongás és gyötrelem minden gonosztevő ember lelkének, — dicsőség pedig és tisztesség és béke minden jót cselekedőnek“(Róm. 2. 10.) Most midőn szavakkal beszélgettem, úgy tünt fel nekem, mintha sz. Pál, épen ezen esetre irta volna e szavakat. Mélyen emlékembe vésőetek az igék. Úgy, hogy szóról-szóra tudtam a vak előtt ismételni. Szemlátomást nagy hatással volt lelkére. Midőn a sz. gyónás ideje elérkezett, első, kit hozzám hoztak, az a vak volt. Barátjai vezették be a szobába. Menynyire *megnyugodott sorsában! Mennyi jóakarat volt benne.*

Másnap az illető jó franciául is folyékonyan beszélő ápoló nővér is bemutatkozott. Elmondotta, hogy a szegény vak a gyónás után nyomban eljött hozzá is. Elmondotta, hogy várakozása ellenére, mennyire könnyen ment, — mi mindent mondott neki a lelkiatya, — s hogy ő most mennyire boldog ...

TEMPLOMI REND

Április 2. Vasárnap. Egész nap Szentségimádás.

Április 3. Hétfőn **8 órakor Requiem elesett hőseinkért.**

Április 6. Csütörtök d. u. 5 órakor a Nagy kilenced előtti III. pénteken szentbeszéd a **női** közönség részére, utána gyóntatás; esti 8 órakor szentbeszéd a **férfi** közönség részére, utána gyóntatás.

Április 7-én Jézus Szíve péntekje. Gyónni lehet reggel 5 órától. Első sz. mise 5½-kor, utolsó **9** órakor. Reggel 6 órakor a férfiak sz. áldozása. Este 7 órakor a szent Szív zsolozsmája.

Már most jelentjük, hogy a tavaszi éjjeli Szentségimádás április 15-én esti 6 órakor kezdődik.

Meghivó sz. lelkigyakorlatokra urak és férfiak részére. 1916 április hó 10-től 16-ig. Előadások: Április hó 10., 11., 12., 13. és 14-én este 6 és 8 órakor. Április hó 15-én csakis este 8 órakor. Gyónni lehet 15-én délután 5 órától egész éjjel Szentségimádása, éjfél után 2, 3, 4 órakor szentmisével és áldozással. Közös szent áldozás lesz április hó 19-én a 8 órai szent misében.

IRODALOM és MŰVÉSZET

Schlegel-Trebitzki: Galgani emma. Egy a tanuló női ifjúságnak, főleg első áldozóknak, mint egyáltalában a katolikus nővilágnak igen pompás, tanulságos lelkiolvasmány, sőt egyáltalában háborús korunk összes hivőinek megfelelő, vigasztnyújtó életrajz. Egy vaskos előitélettel szemben napfénynél világosabban igazolja elsősorban e művecske, hogy a 20. században is élnek csodás szentek, kiknek liliomos lelke a középkor önmegtagadás, alázat, szenvedés hármas alapvető erényéért élt, halt. Mint kereszt-neve is Gemma mutatja, drágaköve-gyöngye, szentje a pirkadó 20. századnak. Árvaleány volt, jó sorsból nagy inségbe jutott tekintélyes család sarja. Folytonos betegeskedése igazán a kereszt arájává avatta e hősnőt, kinek kedvenc jeligéje volt: „Éljen Jézus! éljen sz. keresztje!“ „Mindig úgy akarok gyónni és áldozni, mintha utoljára volna!“ *Jézus sz. Szivét is* kiválóan tisztelte az Istennek dicső szolgálója, kinek szenttéavatási ügye már megindult Rómában. Szabadjon egy leveléből (1901. szept. 6.) idéznem e részt, melyben szeráfi szeretete a sz. Szív iránt lángol. „... A világ csak szenvedést szerez, mig Jézus sz. Szíve mindig vigaszt nyújt. Sok téged szerető szivet fogsz találni, de ezek mind különböznek Jézus Szívétől! Bár mindig előtted lebegne ez a Szív, Istennek Szíve ez, de egyszersmind emberi szív is, akihez közeledhetünk. Igen, Jézus Szíve emberiszív, de menynyire elüt a többi teremtett szívtől. Ő a szívek királya ...

(Kapható 40 fillérért Bazin, Kapucinus zárda, Pozsony m.)

ÜZENETEK

Részleges üzeneteket legközelebb küldünk. Általános érdekü üzeneteink:

1. Kérem, ne irják nekünk és ne küldjék nekünk olyan-féle lapok u. n. támadásait ellenünk. Müveltségünk, tudásunk, tisztességes izlésünk parancsolja nekünk, — eltekintve a vallástól, — hogy ne tegyük meg azt, amiről a józan magyar mondja: aki korpa közé ... stb. Pláne ha tudnák, hogy miféle éretlen fiataloncok irka-firkálnak ott és apostata, szerencsétlen, önmagokkal meghasonlott alakok, akkor mélyen szomorkodnának velünk afölött, hogy ilyenek vezetik orruknál fogva a müvelt magyar világ „elite“-jét.

2. A Szív terjesztésének legegyszerűbb módja az, ha egyetértve a ft. plebános úrral és az ő engedelmével istentisztelet idejében Jézus Szíve országáért lelkesülő férfiak, nők stb. a templom környékén áruljàk. Bízom az Ur Jézusban határozottan várjuk, hogy az ilyen helyekről rövidesen jő 100—200—300 példányra rendelés.

3. Ne zugolódjék Ön Isten ellen — és ez sokaknak szól — hanem vegye csak elő önmagát, vegye elő a kath. magyarokat, akik tudják ezeket: a) hogy király Őfelsége felajánlotta magát és népét Jézus Szívének; b) hogy a német császár szünösszüntelen Istenről beszél, hozzá imádkozik, neki köszöni a szép győzelmeket; c) hogy a legfelsőbb hadvezetőség nálunk és a szövetségesünknél elismeri Isten különös segélyét; d) hogy az egész kat. ország térdre borul Ura Istene előtt, — és mégis vannak lapok, amelyek e magasztos eseményekből és személyekből csúfot üznek. Ön és más ezrek, milliók bűne, hogy ily gonoszság megtörténhetik. Menjen kérem Ön s az ezrek, a milliók a törvényes ellőjárókhoz processziókban, hogy hivatásuk szerint büntessék a gonoszt, tisztítsák meg belül az országot, amint hőseink megteszik ott künn.

Emlékérmek legújabb küldeménye 3 nap alatt elfogyott. Ujabb küldeményt a napokban várunk. Elsők első helyen elégittetnek ki.

Színi előadást rendez a középiskolai kongregáció április 2-án, 7-én esti ½7 órakor Horánszky-utca 20. szám alatt. Előadják: *Fái Fáy Dávid.* Vallásosszínmű 5 felvonásban a magyar Jézustársaság multjából. Irta: P. Bangha Béla. Belépti díj: 3, 2, 1 kor., állóhely 60 fillér.

NYARALÓ a Főváros közelében 3—4 szobás bérbevételre, esetleg megvételre kerestetik. Ajánlatok csakis irásban. Cím „Apostol“ nyomda, Budapest, VIII., Horánszky-utca 20.

Házvezetőnői, gondnoknői állásra ajánlkozik egy tisztes, 60 éves urinő. Igényei szerények. Cím a kiadóban.

Ruhatárosnőnek intézetben vagy **róm. kat. magános urinőhöz** elmenne hűséges gondozónak egy megbizható, becsületes, felsőruhavarrásban jártas leány. Cím a kiadóban.

Jobb családból való keresztény leány, ki németül beszél és gépen fűzni tud, kiszolgálónőnek felvétetik **Cseh Ferenc** cipőüzletében, **VIII., József-körút 83. sz.**

Schmidtné női kalapterme (IV., Korona-utca 3. szám.) Nagy választék mindennemű kalapokban. Alakítások elvállaltatnak.

Finom acélárúk.

Zsebkések, ollók, borotvák, asztali evőeszközök, manikür készletek, kerti eszközök és korcsolyák nagy választékban kaphatók.

Dreher Ignác és Fia cég

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. Alapittatott 1845

Szerkesztésért felelős: HEDWIG STEFI.

Nyomatott az Apostol-nyomda részvénytársaságnál Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. Telefon: József 38—21.